

Forvaltningsplan for Kangerlussuaq

Juni 2010

Indholdsfortegnelse

1	FORORD	3
2	FORMÅLET MED FORVALTNINGSPLANEN	4
2.1	HVAD ER EN FORVALTNINGSPLAN	4
2.2	MÅLSÆTNING	4
2.3	PROCESSEN FOR UDARBEJDELSEN AF FORVALTNINGSPLANEN	5
3	ANSVARSFORDELING.....	6
4	BESKRIVELSE AF FORVALTNINGSOMRÅDET.....	7
4.1	KANGERLUSSUAQ – FJORDEN OG INDLANDET.....	7
5	LOVGIVNING OG PLANLÆGNING	10
5.1	NATIONAL LOVGIVNING	10
5.2	RAMSARKONVENTIONEN.....	11
5.3	KOMMUNAL PLANLÆGNING	12
6	AKTIVITETER OG INTERESSER I OMRÅDET	13
6.1	NATURINTERESSER.....	13
6.2	KULTURHISTORISKE INTERESSER	15
6.3	FISKERI- OG FANGSTINTERESSER	16
6.4	TURISMEINTERESSER.....	17
6.5	ANDRE ERHVERVSINTERESSER	20
6.6	FÆRDELSE OG REKREATIVE INTERESSER	23
7	MÅL OG STRATEGI.....	25
7.1	POTENTIELLE KONFLIKTER OG TRUSLER.....	25
7.2	OVERORDNEDE MÅL OG FORVALTNINGSTILTAG	26
7.3	OPDELING AF DELOMRÅDER	26
8	FORVALTNING.....	27
8.1	OMRÅDE A	27
8.2	OMRÅDE B	30
8.3	OMRÅDE C	33
9	EVALUERING OG MONITERING.....	38
9.1	MONITERING	38
9.2	EVALUERING	39
10	BILAG.....	40
10.1	BILAG 1 OVERSIGTSKORT	40
10.2	BILAG 2 DETAILKORT MED TRANSPORTKORRIDOR.....	41
10.3	BILAG 3 OVERSIGT OVER LOVGIVNING.....	42
10.4	BILAG 4 GÆLDENDE JAGTTIDER JUNI 2010	43
10.5	BILAG 5 FORSLAG TIL KOMMENDE VERDENSARVSOMRÅDE	44
10.6	BILAG 6 REFERENCE LISTE	45
10.7	BILAG 7 KONTAKT ADRESSER	45

1 Forord

Området omkring Kangerlussuaq har et rigt dyreliv og en enestående natur. Dette gør området attraktivt for mange forskellige brugere, det være sig turister, trofæjægere, fangere og forskere. Brugere af området har således mange forskelligartede interesser.

Forvaltningsplanen er blevet til i en dialog mellem de berørte aktører, herunder Selvstyreenheder, Grønlands Turist- og Erhvervsråd, KNAPK samt Qeqqata Kommunia. Kun ved inddragelse af alle aktører kan der opnås en regulering af området som vil kunne få almindelig accept af brugere m.v.

Forvaltningsplanen indeholder en række forvaltningstiltag. Efter forvaltningsplanens implementering vil der være behov for at følge op på, hvorvidt de forskellige forvaltningstiltag er tilstrækkelige til at nå målsætningerne. Efter en evaluering af forvaltningsplanens succes på udvalgte områder, vil det så være muligt at justere, hvis tiltagene ikke skaber den ønskede virkning.

Jeg vil afslutningsvis takke for det gode og konstruktive samarbejde der har været i forbindelse med udarbejdelse af denne forvaltningsplan!

Bjarne Petersen
Afdelingschef
Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Foto: Carsten Egevang/ARC-PIC.COM

2 Formålet med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal sikre at tage hensyn til alle interesser i området. Den skal også skabe rammer for nye muligheder for udvikling i og omkring Kangerlussuaq ved en koordineret og helhedsorienteret plan.

2.1 *Hvad er en forvaltningsplan*

En forvaltningsplan angiver retningslinier for anvendelse og brug af et område, som for eksempel fordeling af arealer til forskellige formål, se figur 2.1. Den kan dog ikke angive retningslinier for veje og bygninger, som bliver reguleret ved en kommuneplan. Kangerlussuaq og området omkring ligger i Qeqqata Kommunia. Kommunen og Selvstyret har længe ønsket en ny forvaltning af området ved henholdsvis en forvaltnings- og kommuneplan.

Hvad er en forvaltningsplan?

En forvaltningsplan...

- ... angiver retningslinier for hvordan et område kan bruges i fremtiden
- ... angiver retningslinier for organisering og ansvarsfordeling af den videre forvaltning
- ... angiver retningslinier for hvad der kan tillades og hvad der ikke bør tillades

En forvaltningsplan kan...

- ... definere overordnede mål og delmål for et område
- ... regulere det, der ikke kan reguleres via den øvrige planlægning
- ... konkretisere tiltag, der bør foretages på baggrund af målene
- ... placere ansvaret for at udføre konkrete tiltag, samt placere det økonomiske ansvar
- ... give anvisninger til hvordan aktuelle sager bør løses

En forvaltningsplan kan ikke...

- ... åbne for nye tiltag eller indføre nye restriktioner udover de rammer der er sat i lovgivningen
- ... regulere borgeres rettigheder og pligter
- ... indeholde sanktionsmuligheder
- ... være juridisk bindende

Figur 2.1) Hvad er en forvaltningsplan?

2.2 *Målsætning*

Målet for forvaltningsplanen er at sikre en god arbejdsgang i forvaltningen, som tager hensyn til de mange interesser i området.

Målsætningen er:

- At koordinere og regulere de forskellige interesser ud fra en helhedsvurdering.
- At sikre en langsigtet strategi, som skal beskytte natur, landskab og kultur. Man skal også sikre at aktiviteter som fangst, turisme, fiskeri og anden erhvervsudøvelse kan udvikle sig.
- At effektivisere den offentlige administration

2.3 Processen for udarbejdelsen af forvaltningsplanen

Det har taget 5 år at udarbejde forvaltningsplanen. Det har været vigtigt at høre de forskellige interessenters ønsker og meninger for at få en plan, som de fleste interessenter kan blive enige om.

Et foreløbigt udkast til planen blev diskuteret, da medarbejdere fra Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø rejste til Kangerlussuaq, Sisimiut, Maniitsoq og Kangaamiut i juni 2009. Her mødtes man med repræsentanter for fangere, kommuner, turisterhvervet og bygdebestyrelser, se nedenstående tabel 2.1.

Kangerlussuaq	Sisimiut	Maniitsoq
Betalingsjagtarrangører i Kangerlussuaq	Sisimiut Erhvervsråd	Kangaamiut (lokal fangerforening)
Fangerforening Kangerlussuaq	Qeqqata kommunia	Kangaamiut bygdebestyrelse
World of Greenland (turistudbydere)	KNAPP – Sisimiut	Betalingsjagtarrangører i Kangaamiut
Kangerlussuaq bygdebestyrelse	SAAPP Sisimiuni	Maniitsoq Erhvervsråd
Kangerlussuaq Tourism	Itilleq (fangerforening)	Maniitsoq Turistkontor
	Jagtbetjent Hans Mølgaard	MAPP – Maniitsoq (fiskerforening)
	Betalingsjagtarrangører i Sisimiut	MUAPP – Maniitsoq (jollefisker- og fangerforening)
		Atammik, (lokal fangerforening syd for Maniitsoq)
		Napasoq (lokal fangerforening)
		Betalingsjagtarrangører i Maniitsoq

Tabel 2.1 Interessenter, som Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har afholdt møder med i forbindelse med udarbejdelsen af forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen har været til høring hos Grønlands Turist- og Erhvervsråd, Qeqqata Kommunia, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked samt KNAPK.

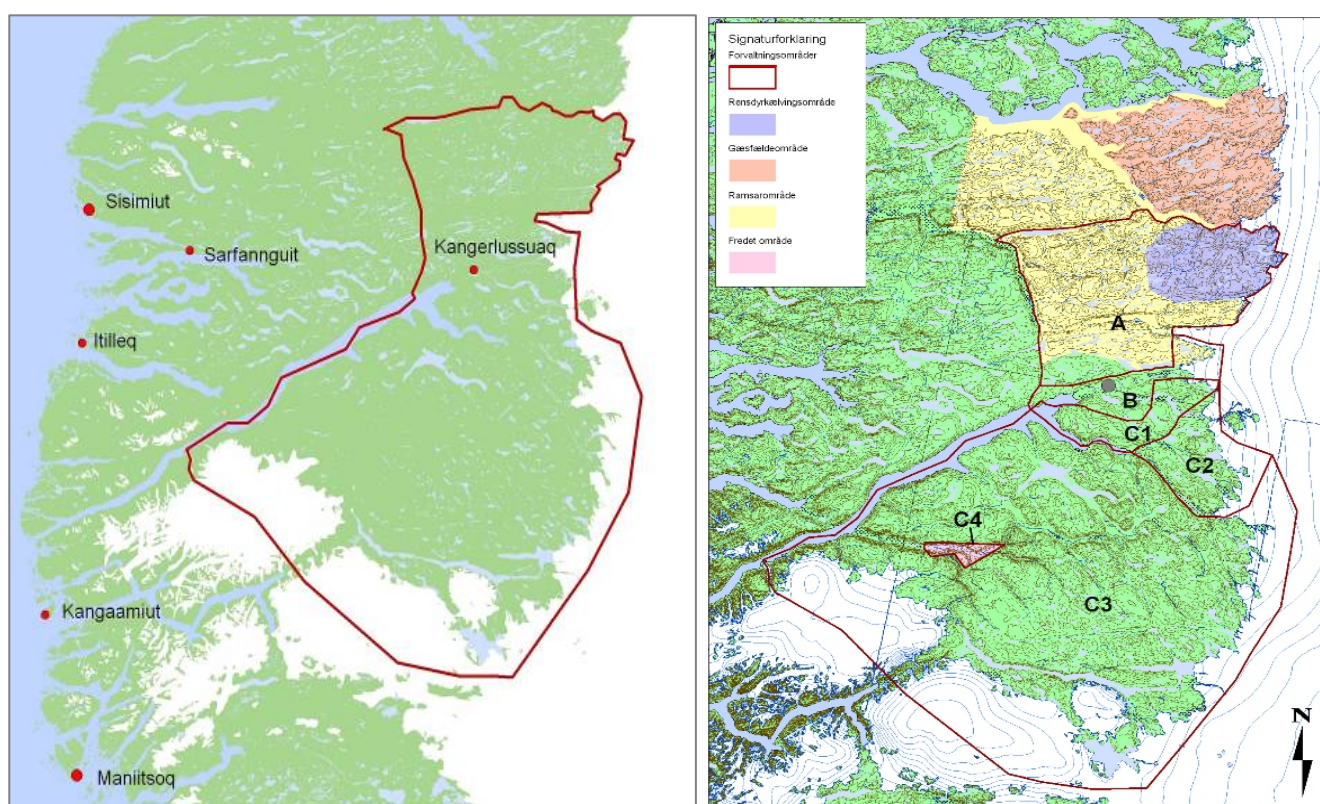
3 Ansvarsfordeling

Denne forvaltningsplan er udarbejdet af Naturafdelingen i Departement for Indenrigsafførelser, Natur og Miljø og Qeqqata Kommunia som de ansvarlige instanser, i tæt samarbejde med Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Området er beliggende i det centrale Vestgrønland, som det ses på figur 3.1. Området befinder sig administrativt i Qeqqata Kommunia, som er den centrale forvaltningsmyndighed.

Tabeller over de ansvarlige for implementeringen af specifikke forvaltningstiltag for de forskellige delområder kan findes i kapitel 8 og 9.

Forvaltningstiltag for område A findes i kap. 8.1.3, for område B i kap. 8.2.3 og for område C i kap. 8.3.4. De ansvarlige instanser for monitoring kan findes i kap.9.1.

Figur 3.1 Oversigt over forvaltningsplanens område

4 Beskrivelse af forvaltningsområdet

4.1 Kangerlussuaq – fjorden og indlandet

Forvaltningsplanen dækker et område fra nord for Kangerlussuaq ind mod Indlandsisen, og er afgrænset mod syd af Sukkertoppen iskappe, se figur 3.1. Forvaltningsplanens område er afgrænset ud fra de ovenstående målsætninger, hvor fokus er på det areal, hvor mange interesser mødes. Brugen af området er koncentreret omkring Kangerlussuaq. Den sydlige del af området udgør et sammenhængende moskusjagtområde.

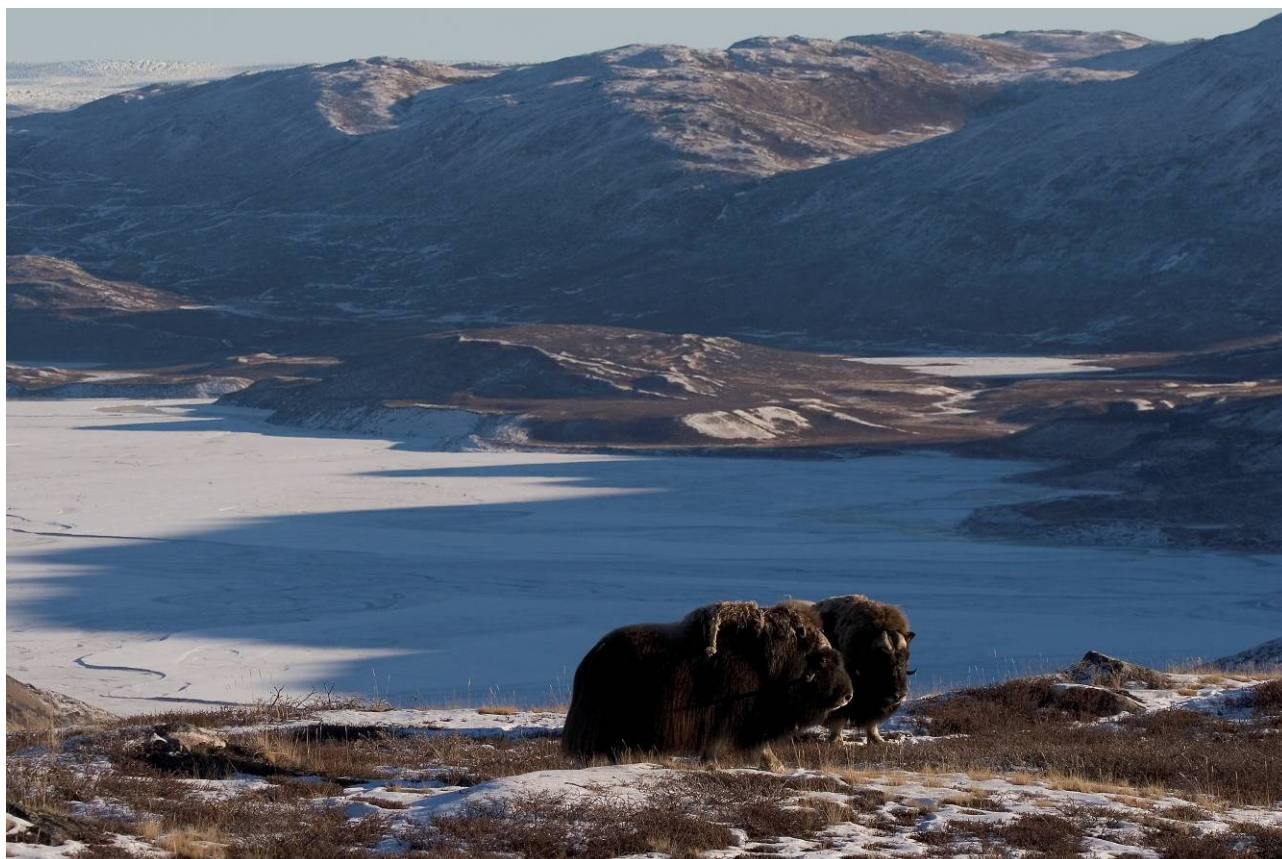

Foto: Carsten Egevang/ARC-PIC.COM

4.1.1 Natur og klima

Landskabet ved Kangerlussuaq er præget dels af geologiske forkastninger og foldninger, dels af indlandsisen, hvis påvirkninger er mest markante i øst.

Landskabet karakteriseres fortrinsvis som et afrundet bølget fjeldlandskab. Landskabet bærer tydeligt præg af at være beliggende nær en isrand, og der findes løse aflejringer fra smeltevandsfloder, samt moræneaflejringer i hele området. Især i den nordlige del er der et udbredt vegetationsdække i lavtliggende områder. Smeltevandsfloder opdeler området og breder sig gennem store åbne deltaer ud i fjorden. I indlandet findes talrige mindre og store søer.

Området har fastlandsklima med store temperaturekstremer (+23 C° til – 50 C°), idet Sukkertoppen Iskappe skærmer for fugtige maritime luftstrømme fra vest, samtidig med at indlandsisen virker som ”regnly” fra øst. Af begge grunde er nedbøren meget ringe (150 mm årligt) og falder overvejende som regn om sommeren. Isen påvirker samtidig kraftigt klimaet med periodisk meget

kraftige og tørre vinde (föhnvinde) og med sin kølende effekt, der er mere udpræget jo længere inde mod iskanten, man befinder sig. Det tynde snedække smelter eller fordamper 1-2 måneder tidligere i området end ude ved kysten, hvilket er meget vigtigt både for flora og fauna. Området modtager en høj solindstråling om sommeren, hvilket medfører en høj fordampning, som lokalt overstiger nedbøren. Dette betyder, at området har et meget tørt klima, grænsende til en egentlig arktisk ørken.

Således er der i Kangerlussuaq indland registreret flere lokaliteter med arter af planter, der kun forekommer ganske få steder i Grønland. Fremtidig menneskelige aktiviteter i disse arters begrænsede udbredelsesområde, vil være en trussel mod deres overlevelse i Grønland.

Rensdyr og moskus findes udbredt i hele området. Moskusokserne blev i 1960'erne introduceret fra Østgrønland, og i dag ligger bestanden på ca. 10.000 individer. Både rensdyr og moskus yngler i området, der også er et vigtigt yngleområde for vandrefalke og blisgæs. Yngleområdet for blisgæs, er samtidig af stor betydning som fældeområde, og det er Grønlands vigtigste forårsrasteplass for trækkende fugle. Her findes op mod 25 % af det totale antal af rastende fugle om foråret i Grønland. Af disse grunde er et stort område som til dels indgår i forvaltningsplanens område nord for Kangerlussuaq udnævnt som Ramsarområde; dvs. et vådområde af international betydning. De naturmæssige forhold omkring forvaltningsplanen kan ses på kortet i bilag 1.

4.1.2 Kultur og historie

Kangerlussuaq og det omkringliggende område har en lang historie, og har været attraktivt for menneskelig aktivitet fra de tidligste folk i Grønland, til militære formål, forskning, nutidig jagt og turisme samt transport via den internationale lufthavn.

4.1.2.1 Den tidlige historie og fortidsminder

Området omkring Kangerlussuaq har været benyttet af mennesker gennem de sidste mere end 4000 år, fra ca. 2150 f. Kr. – 1950 e. Kr. har området været benyttet som sommerrevir for rensdyrjægere og ørredfiskere. Der findes spor efter både bosætning og jagtaktiviteter i området, og der findes mange varierede og velbevarede fortidsminder i området. I dag er fortidsminderne de fleste steder svære at få øje på i landskabet, medmindre man ved de er der, da deres naturlige farver og materialer får dem til at falde ind i landskabet. Samtidig er de fleste fortidsminder kun bevaret i op til knæhøjde.

Efterladenskaber efter flere forskellige kulturer er fundet i området, fra den tidlige palæo-eskimoiske Saqqaq- og Dorsetkultur, over den neo-eskimoiske Thulekultur til den koloniale periode. Området er hovedsagelig benyttet som sommerområde, hvor formålet med at komme til området har været at skaffe vinterforråd, især ved jagt på rensdyr og ørredfiskeri, men også andre byttedyr såsom snehare, rype og blisgås har der været drevet fangst på i området. Menneskene i området har samledes i samlingslejre og sommerbopladser i området, mest ved kysten eller ved ferskvand. Samlingslejrene har haft en vigtig social funktion, for eksempel ved indgåelse af giftermål.

To vigtige områder i forhold til fortidsminder er Aasivissuit samt Arnangarnup Qoorua/Paradisdaalen. Ved Aasivissuitsøen er der mange efterladenskaber fra teltlejre, samt en række "inussuk" varder, som er blevet anvendt til at drive vildtet frem med, således at flokke af rensdyr er blevet drevet frem mod fangerne, som har ligget gemt bag stenmure. Disse stenmure

såvel som hoppesten findes der også spor af i området. Ligeledes er der i Arnangarnup Qoorua spor efter tidligere jagtlejre. Området har været attraktivt fordi der har været bredt udsyn til omgivelserne og rensdyrjagt har dermed været relativt let. Man har især haft bopladser i den centrale og østlige del af dalen, hvor udsynet har været bedst. Specielt Thule-kulturen har her efterladt sig spor i form af teltringe; en lav stensætning som har holdt telte på plads i sommerperioden. Der findes rester af ca. 50 teltringe i Arnangarnup Qoorua.

4.1.3 Basen

I 1941 blev Sondrestrom Air Base, også kendt under navnet Bluie West 8, anlagt af det amerikanske luftvåben. Grønlands sikkerhed blev på daværende tidspunkt overtaget af USA, da Danmark ikke kunne garantere Grønlands sikkerhed. Bluie West 8 var en vigtig lufthavn for amerikanerne, idet der kunne foretages mellemlandinger på flyvninger mellem USA og Europa.

Under den kolde krig fortsatte lufthavnen med at spille en vigtig rolle. Der blev i denne periode bygget flere radarstationer rundt omkring i Grønland, som blev betjent fra Sondrestrom Air Base. Civile flyvninger startede i midten af 1950'erne og i 1960 blev det civile område af lufthavnen anlagt. Hermed blev Kangerlussuaq indfaldsporten til Grønland.

Det amerikanske luftvåben forlod Sondrestrom Air Base og nedlagde militærbasen i 1992 som følge af den kolde krigs afslutning. Herefter fik stedet sit oprindelige grønlandske navn Kangerlussuaq og området blev overdraget til Grønlands Hjemmestyre.

Foto: Carsten Egevang/ARC-PIC.COM

5 Lovgivning og planlægning

Forvaltningsplanens område er underlagt national lovgivning, Ramsarkonventionen, samt kommunal planlægning. Disse restriktioner sætter rammerne for de mulige forvaltningstiltag i området. Herunder gennemgås den væsentligste lovgivning og planlægning, som influerer på forvaltningen af området.

5.1 National lovgivning

Flere love og forordninger samt en række bekendtgørelser er væsentlige i forhold til forvaltningsplanens sigte. Bilag 3 opsummerer de forskellige love, forordninger og bekendtgørelser. Den væsentligste lovgivning med indflydelse på forvaltningsplanen er Naturbeskyttelsesloven, Jagtloven og Forordning om planlægning og arealanvendelse:

5.1.1 Naturbeskyttelsesloven

Med vedtagelsen af Landstingslov nr. 29 af 18. december 2003 om naturbeskyttelse fik Grønland en lovgivningsmæssigt konsekvent adskillelse mellem beskyttelsen og udnyttelsen af de levende ressourcer. Mens beskyttelsen reguleres af Naturbeskyttelsesloven, bliver udnyttelsen reguleret af Landstingslov om fangst og jagt. Naturbeskyttelsesloven fastsætter det princip, at når Landsstyret udarbejder bekendtgørelser om beskyttelse af pattedyr og fugle, skal det sikres, at disse dyr så vidt muligt har fred i yngletiden.

Naturbeskyttelsesloven giver Landsstyret mulighed for at anvende en række forskellige instrumenter, når de levende ressourcer skal beskyttes, herunder

- At frede konkrete arter af dyr og planter, evt. lokale bestande af arterne.
- At frede konkrete landområder.
- At indføre jagttider og kvoter på konkrete dyrearter.
- At begrænse eller forbyde færdsel eller andre aktiviteter i begrænsede områder.
- At udarbejde forvaltningsplaner for en bestemt art.

5.1.2 Jagtloven

Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt har til formål at sikre en hensigtsmæssig og biologisk forsvarlig udnyttelse af fangstressourcerne. Loven angiver retningslinjer for ret til fangst og jagt, samt regler for betalingsjagt. Endvidere giver jagtloven landsstyret mulighed for at fastsætte regler indenfor fangst og jagt. Dette inkluderer fredningsperioder og friholdelse af områder; forbud og begrænsning af jagt samt opdeling af de disponible fangstmængder tidsmæssigt og områdemæssigt. De enkelte bekendtgørelser indenfor fangst og jagt fastlægger de nærmere regler, mens jagtloven giver hjemmel til at fastsætte regler. Jagtloven giver endvidere eksempelvis jagtbetjente myndighed til at føre kontrol med fangst og jagt.

5.1.3 Forordning om planlægning og arealanvendelse

Landstingsforordning nr. 11 af 5. december 2008 om planlægning og arealanvendelse har til formål at sikre, at landets arealer tages i anvendelse ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering. Her skal

landsstyret sikre udførelsen af en sammenhængende fysisk landsplanlægning. Forordningen pålægger kommunerne at udarbejde kommuneplan og planstrategi. Kommuneplanen skal bl.a. indeholde mål for kommunens udvikling samt bestemmelser vedrørende arealanvendelsen i kommunen. Derudover indeholder forordningen også retningslinjer for arealtildeling og brugsret til arealer.

Mange nuværende planer i kommunerne er blevet til på baggrund af den tidligere forordning nr. 6 af 19. december 1986 om arealanvendelse med senere ændringer. Disse er fortsat gældende.

5.1.4 Lov om fredning af kulturminder

Landstingslov nr. 18 af 19. november 2007 om fredning af kulturminder har til formål at værne om kulturminder med deres egenart og variation som en del af Grønlands kulturarv. Loven fastsætter regler for beskyttelsen af fortids- og kulturminder.

Disse kulturminder er vidnesbyrd om menneskelig aktivitet igennem årtusinder. De medvirker til at skabe en sammenhæng imellem fortid og nutid og synliggøre de samfund, der skabte dem.

5.1.5 Bekendtgørelse om fredning af Paradisdalen / Arnangarnup Qoorua

Bekendtgørelse nr. 31 af 20. oktober 1989 om fredning af Arnangarnup Qoorua har til formål at beskytte den landskabelige skønhed samt den kulturelle og videnskabelige betydning af området.

I Paradisdalen er al plante- og dyreliv fredet, og det er kun tilladt at færdes til fods i området.

5.2 Ramsarkonventionen

Ramsarkonventionen har som formål at beskytte vådområder. Konventionen blev oprindeligt vedtaget for at beskytte vandfugle, men den er siden blevet udvidet til mere bredt at dække beskyttelse af flora og fauna i vådområder. Konventionen er fra 1971 og er ratificeret af Danmark i 1977. I alt 159 lande er tiltrådt konventionen per maj 2009.

I 1987 besluttede Grønlands Hjemmestyre at anmode om at få 11 områder optaget på den internationale liste. Dette blev godkendt af Ramsarsekretariatet i 1988. Et af disse områder er Ramsarområde 6; Eqalummiut Nunaat og Nassuttuup Nunaa. En mindre del af Ramsarområdet overlapper med forvaltningsplanens nordligste del. Afgrænsningen af Ramsarområdet kan ses på kortbilag 1.

Ifølge Ramsarkonventionen skal alle medlemslandene opfylde en række generelle forpligtelser om vådområdebeskyttelse – se figur 5.1.

Når et land tiltræder konventionen, forpligter det sig først og fremmest til:

- Arbejde for at beskytte de økologiske værdier, der er knyttet til landets vådområder generelt og sikre, at udnyttelsen af områderne sker på en økologisk fornuftig og bæredygtig måde (*Wise Use*).
- Gennem udformning og gennemførelse af planlægning at fremme beskyttelsen af de udpegede vådområder
- Etablere naturreservater i vådområder og samarbejde omkring udveksling af information og uddannelse af personale til forvaltning af områderne.
- Udarbejde relevante forvaltningsplaner for de udpegede områder
- Samarbejde med andre lande om vådområder og arter i vådområder, som landene er fælles om.
- Afrapportere til sekretariatet for Ramsarkonventionen før hver konference, der afholdes for de parter, der har tilsluttet sig konventionen

Konventionens samlede tekst og yderligere information kan findes på www.ramsar.org.

Figur 5.1) Ramsarkonventionens forpligtelser

5.3 Kommunal planlægning

Den kommunale planlægning består først og fremmest af kommuneplaner og kommuneplantillæg. Kommuneplaner kan indeholde bestemmelser for arealanvendelsen i både kommunens byer og bygder samt for arealanvendelsen i det åbne land.

Den nuværende kommuneplan, som dækker Kangerlussuaq-området er Kommuneplan 1992 – 2005 i Qeqqata Kommunia. Denne er en plan for kommunens byer og bygder samt kommunale interesseområder i det åbne land.

Kommuneplanen indeholder oplysninger om befolkningsforhold, og desuden et antal sektorplaner, som hver indeholder status, udviklingstendenser, målsætninger, handlingsplan og investeringsplan for sektorområdet. Derudover fastlægger planen en hovedstruktur for placeringen af boliger, arbejdspladser, institutioner, trafik anlæg og andre tekniske anlæg.

Den nuværende kommuneplan er under revision efterfølgende kommunalreformen i januar 2009.

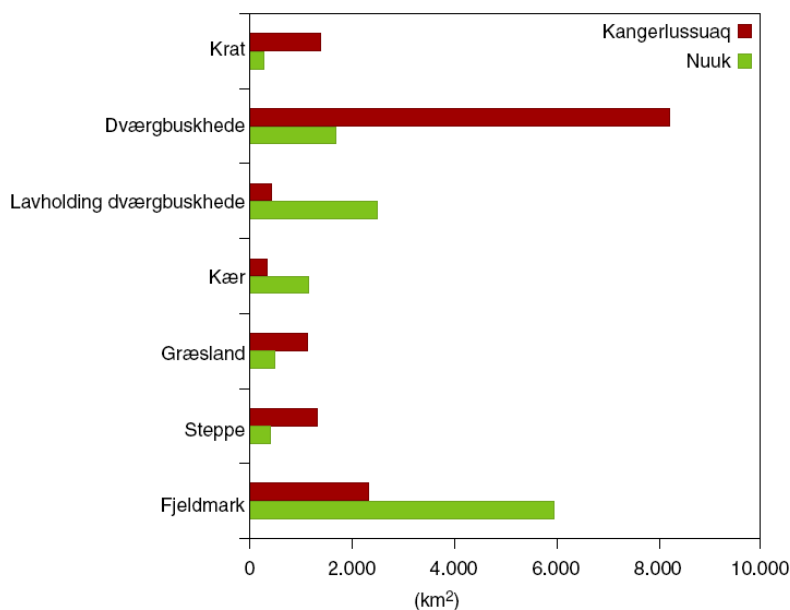
Pr. 1. januar 2011 overtager kommunerne plankompetencen for det åbne land fra Selvstyret. Dette betyder at kommunerne bl.a. vil kunne udpege delområder i det åbne land til bestemte formål.

6 Aktiviteter og interesser i området

6.1 Naturinteresser

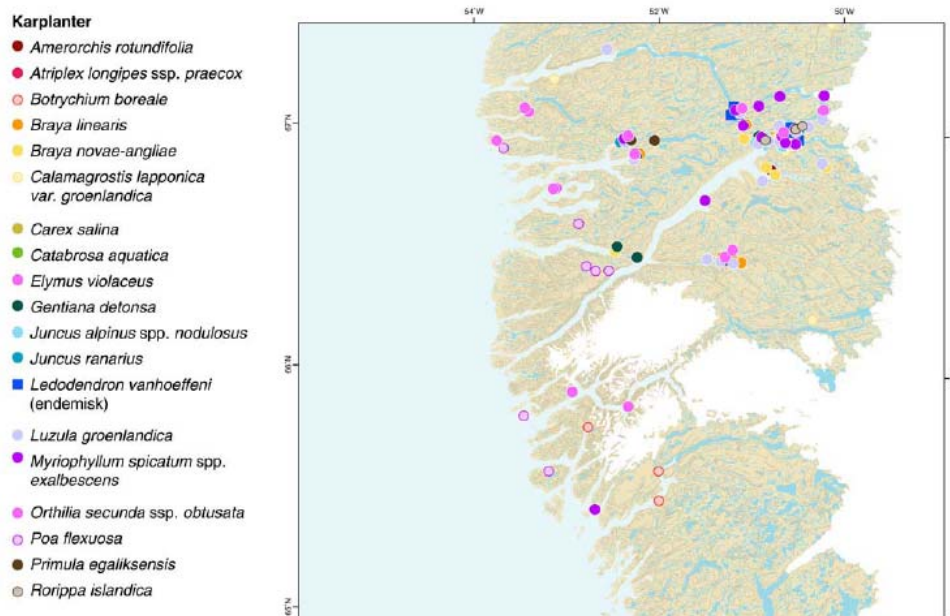
6.1.1 Vegetation

Vegetationen i Kangerlussuaq er kendetegnet ved store områder med dværgbuskhede med dominerende arter som blågrå pil, dværgbirk og mosepost. Derudover er vegetationstyper, som krat, steppe og fjeldmark almindelige.

Figur 6.1 Fordeling af vegetationstypernes arealfordeling i Kangerlussuaq sammenlignet med området omkring Nuuk. (Faglig rapport DMU nr. 664, 2008)

Som det kan ses af figur 6.2 er der høj koncentration af sjældne planter i området nord for Kangerlussuaq. Af sjældne karplanter kan nævnes: Kanadisk Braya, Grønlandsk frytle og Violet Hundekvik. Derudover findes der i Kangerlussuaq-området 3 sjældne planter som kun optræder i dette område (endemiske), nemlig arterne: Hedemelbærris, Saltranunkel og Grønlandsk Soløje.

Figur 6.2 Forekomst af sjældne arter af karplanter, hvor regionen er vigtig for artens forekomst i Grønland (efter Fredskilde 1996, faglig rapport DMU nr. 664, 2008)

6.1.2 Landpattedyr

Både rensdyr og moskusokser trives, og tællinger fra 2005, 2006 og 2009 antyder, moskusbestanden er større end 10.000 dyr. Vurderingen var i 1990, at bestanden var på ca. 2600 dyr. Moskusokserne foretrækker græslandsområder og dværgbuskhede, som specielt findes i dalstrøgene. Den største tæthed af moskusokserne findes i områder omkring Ammalortup Nunaa, Iperaarissap Nunaa ind mod indlandsisen og i Arnangarnup Qoorua (Paradisalen).

Rensdyrene er koncentreret i området nord for Kangerlussuaq. Der foreligger ingen samlet vurdering af bestandens samlede størrelse. Flytællinger foretaget i marts 2005 af Grønlands Naturinstitut viser at tætheden af rensdyr i området nord for Kangerlussuaq er omkring 5-10 dyr pr. km². I Kangerlussuaq-området vandrer rensdyrene, således at de opholder mest i indlandet i begyndelsen af sommeren, mens de i den øvrige del af året opholder sig i mere kystnære områder.

Både for rensdyr og moskusokse vurderes at bestandene er ved at nå deres maksimum. Især i området omkring Kangerlussuaq er vegetationen meget præget af et højt græsningstryk.

6.1.3 Fugle tilknyttet landjord og ferske vande

Adskillige af områdets fuglearter er knyttet til landjorden eller ferskvand i yngletiden. De fleste arter er vidt udbredte og almindeligt forekommende. Her vil vi kun beskrive de arter, som kan være udsatte.

Bestanden af grønlandsk blisgås er unik i Vestgrønland. Den grønlandske blisgås yngler kun i Grønland, og dens yngleudbredelse er begrænset til Vestgrønland mellem Nuuk i syd og Upernavik i nord.

Området omkring Kangerlussuaq rummer vigtige raste- og fældningsområder for grønlandsk blisgås. Området lige nord for Kangerlussuaq er et af de vigtigste fældeområder med en relativt stor tæthed med omkring 0,9 gås pr. km². Blisgåsen er rødlistet i kategorien moderat truet (EN) med status af endemisk underart. Bestanden kulminerede i 1999 med over 35.000 fugle, hvorefter bestanden er faldet stærkt til ca. 25.000 individer i 2006/07.

Gæssene er meget følsomme overfor forstyrrelser i forbindelse med fældningen. Fældningen afsluttes i midten af august. Det er vigtigt at inddrage hensyn til gæssene i planlægning af aktiviteter i området.

Vandrefalken er almindelig i området omkring Kangerlussuaq. Tællinger foretaget i Kangerlussuaq ressourceområde svarende til det gamle baseområde er i årene optalt til ca. 30 yngleklipper (ca. 1 par/pr. 30 km²). Jagtfalk forekommer også mere fåtalligt i området.

6.1.4 Fjeldørred

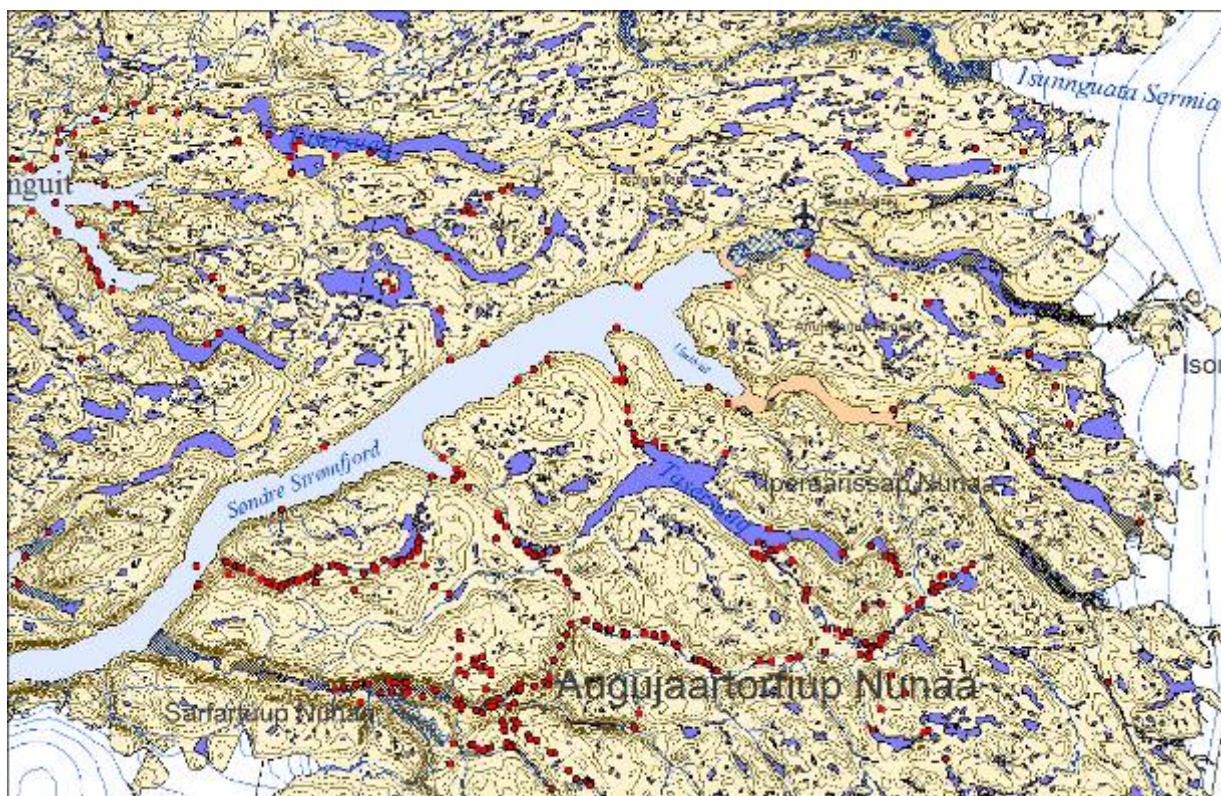
Fjeldørred er almindeligt forekommende i de fleste elve og findes også i søer i området. Traditionelt fiskes efter fjeldørred i sommermånederne. Enkelte familier vender tilbage til de samme fiskesteder år efter år.

Turistfisketure foregår i området. Der er sandsynligvis ingen konflikter i forbindelse med udnyttelsen af fjeldørred.

6.2 Kulturhistoriske interesser

I området findes en række fortidsminder som f.eks. stengærder og vardesystemer til drivning af rensdyr. I området findes sommerbopladser helt tilbage til 15. århundrede med ruiner af telthuse, grave, køddepoter, teltringe og køkkenmøddinger fra tidligere tiders fangstrejser.

Ligeså længe som der har været mennesker i Grønland har menneskelig aktivitet sat sig spor i Kangerlussuaq området. Kangerlussuaq området har været sommerrevir for rensdyrjægere og ørredfiskere fra ca. 2150 f. kr. til omkring 1950. Det gør Kangerlussuaq til et kulturhistorisk og arkæologisk meget interessant område. Der er store kulturhistoriske interesser i området, da landet har været i brug fra de første indvandrere for omkring 4.400 siden og frem til i dag.

Figur 6.3 Fredede fortidsminder (Grønlands National Museum og Arkiver)

Som det ses af kortet er fortidsminder koncentreret omkring elve og vandløb, og særligt i den sydlige del af forvaltningsområdet. En særlig interesse knytter sig til Paradisdalen, som rummer mange vigtige kulturhistoriske spor.

En væsentlig del af forvaltningsområdet er i 1996 blev optaget på UNESCOs "tentative liste" over fremtidige mulige verdensarvsområder under kategorien: "cultural site". Se bilag 5

I forbindelse med aluminiumsprojektet er der igennem de seneste 3 år udført omfattende arkæologiske studier af området, som vil udgøre et eventuelt kommende opdæmmede område. (se figur 6.5).

Dette område rummer ifølge Grønlands National Museum og Arkiver store og meget interessante fortidsminder. Hvis disse arkæologiske værdier forsvinder ved en etablering af aluminiumsværket, vil interessen for at værne om Paradisdalen blive skærpet fra museets side.

6.3 Fiskeri- og fangstinteresser

Området omkring Kangerlussuaq er et traditionelt sommerjagtsområde, hvor kystboende familier i århundreder har udnyttet landdyrene som supplement til vinterens udnyttelse af havpattedyr langs kysten.

I dag anvendes området stadig som sommerlejr for mange kystboende familier, der udnytter det varmere fastlandsklima til ørredfiskeri og jagt af moskusokser, rensdyr, polarræve, sneharer og diverse fuglearter. Sommerjagten foregår ofte nær vandveje for at begrænse den afstand nedlagt vildt skal bæres af jægeren. Hundeslæde og snescooter anvendes af erhvervsfangere til vinterjagt, hvilket gør det muligt at udnytte bestande i områder langt fra vandveje.

Rensdyr og moskus hører til områdets væsentligste fangststyr og tiltrækker både erhvervsfangere, fritidsfangere og betalingsjægere, der alle bidrager til en regulering af vildtbestandene, der skal være med til at sikre en stabil balance mellem dyrene og deres fødegrundlag. Rensdyr er naturligt forekommende i området, mens bestanden af moskusokser stammer fra 27 dyr fra Østgrønland, der blev sat ud i området fra 1962-1965.

Vinterjagt på moskus er i dag en vigtig indtægtskilde for erhvervsfangere fra primært Maniitsoq og Sisimiut, og der nedlægges i dag så mange dyr, at et lille slagteri i Kangerlussuaq by forsynes med dyr i de intensive jagtperioder. De forskellige jægere har både fællesinteresser og modstridende interesser. Disse problemstillinger behandles i denne forvaltningsplan.

I Kangerlussuaq-området opererer ca. 10 jagtudbydere, som tilbyder betalingsjagt på moskusokse og rensdyr. Jagten foregår både om sommeren og om vinteren. Troføjagt foregår fortrinsvis om vinteren, og den største interesse knytter sig til jagt på gamle moskusokse-tyre p.g.a. trofæstørrelsen, som er de mest attraktive for jagt-turisterne.

Antallet af troføjægere er stigende i området, og der har de seneste år været en del konflikter mellem de forskellige troføjagt-udbydere. Flere troføjagt-udbydere ønsker at etablere jagthytter i området, og der er et ønske om at kunne adskille de forskellige troføjægere indbyrdes.

I forbindelse med udarbejdelse af en kommende frilandsplan foreslås, at opstille nogle retningslinier for arealtildelinger til jagthytter, som kan medvirke til at skabe mere ordnede forhold imellem de forskellige troføjagt-udbydere.

Småvildtsjagt vurderes til at være uproblematisk, og vil derfor ikke indgå i efterfølgende overvejelser.

6.3.1 Drivning

Under arbejdet med forvaltningsplanen har der været en interesse for at undersøge mulighederne for at indføre drivning af moskusokser i forbindelse med en effektivisering af moskusjagten. Hensigten med drivning er at øge og effektivisere vinterjagten, således at bestanden formindskes mest muligt.

En vigtig forudsætning for at arbejde videre med drivning er at forarbejdskapaciteten på slagteriet i Kangerlussuaq øges, da der ikke er incitament til en drivning, hvis der ikke kan skabes afsætning for kødet. Desuden vil en succesfuld drivning af moskusokser kræve at fangerne får organiseret arbejdet med hegning og andet nødvendigt udstyr.

6.4 Turismeinteresser

I denne forvaltningsplan afgrænses turismeerhvervet til at bestå af virksomheder og enkeltpersoner, som spiller en direkte rolle i forhold til at levere oplevelser og/eller serviceydelser til turister.

Den væsentligste drivkraft for områdets turismeudvikling er bygdens status som lufttrafikkens bindeled til udlandet. Områdets turismepotentiale vil efter al sandsynlighed også fremover i høj grad afhænge af, hvorledes flytrafikken til og fra Grønland koordineres. Såfremt usikkerheden om

Kangerlussuaqs status som Grønlands primære internationale lufthavn ophører, kan man forvente en væsentlig udbygning af turismeaktiviteter i området.

Derudover har området en række karakteristika, som ud fra et turismemæssigt perspektiv er unikke og uafhængige af Kangerlussuaqs status som international lufthavn:

- Områdets relativt store landareal og de relativt omfangsrige og lettilgængelige moskusokser og rendyr som dette landareal understøtter
- Den relativt lette adgang til indlandsisen via den 35 km. lange grusvej til punkt 660
- Områdets historie som tidligere amerikansk militærbase, samt efterladenskaber fra denne periode
- De velbevarede fortidsminder såsom driv-varder, skydeskjul, depoter, teltfundamenter, jagtlejre, grave og køkkenmøddinger etc.

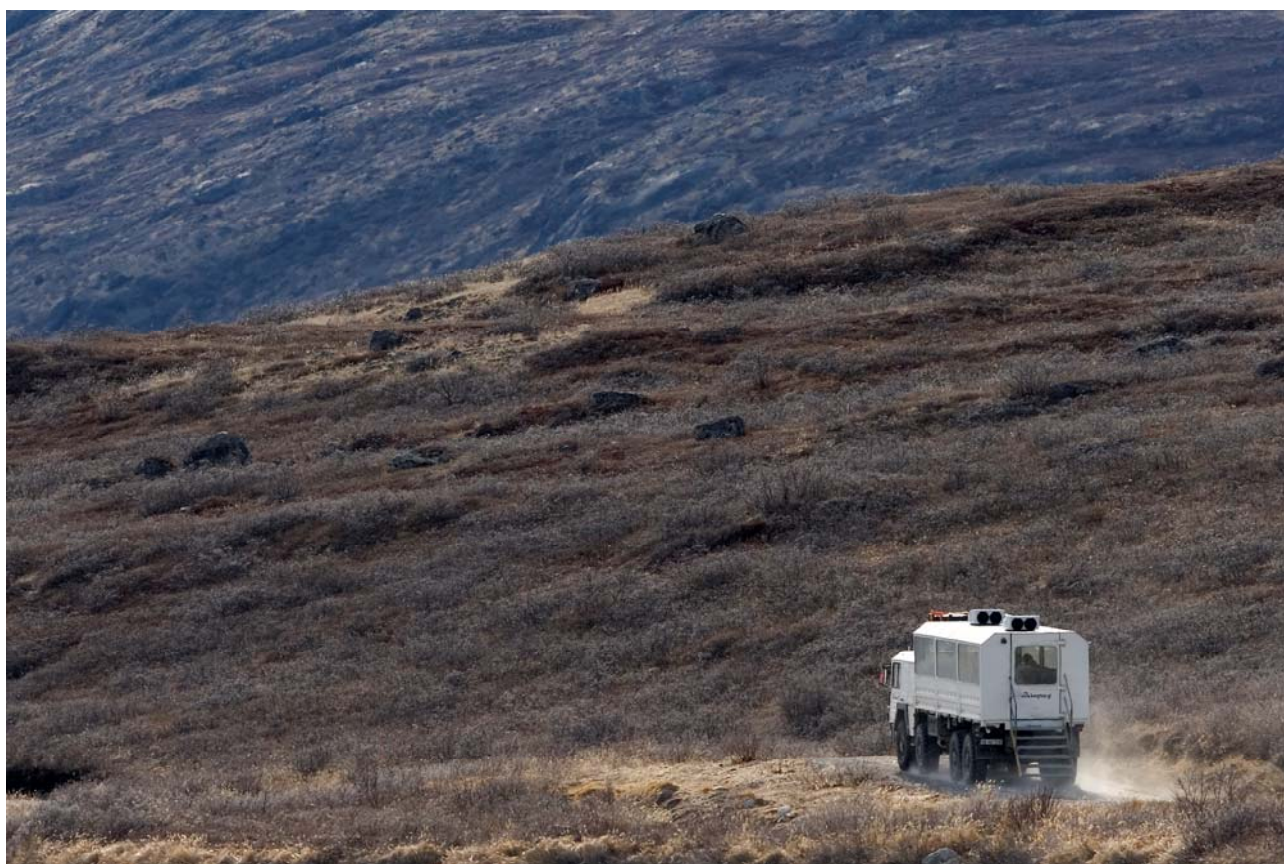

Foto: Carsten Egevang/ARC-PIC.COM

6.4.1 Turismeaktiviteter i området

Spredt ud på hele Kangerlussuaq områdets vejnet på ca. 70 km foregår sightseeingture med bus og bil. Hovedattraktionerne er historier om amerikanernes efterladenskaber og tid i Kangerlussuaq, områdets geologi, samt de jævnlige møder med moskus, rendyr og vandrefalke.

Kangerlussuaq besøges årligt af ca. 12-14.000 krydstogt-turister. En del af disse turister benytter Kangerlussuaq til transit, mens nogle deltager på korte oplevelsesture i området. Kangerlussuaq-området besøges årligt af ca. 30.000 turister.

Med udgangspunkt fra Kangerlussuaq tilbyder flere turistoperatører og rejsebureauer forskellige aktiviteter:

6.4.2 Indlandsisen

Ca. 10.000 turister tager hver sommer ind til selve indlandsisen ved punkt 660 på guidede ture i terrængående køretøjer, og færdes indenfor et mindre område på indlandsisen. Disse ture er i højsæsonen daglige faste ture på ca. 2-4 timers varighed.

Turister deltager i stigende grad på guidede ture oppe på selve indlandsisen i et større område omkring punkt 660. På disse ture er hovedattraktionen at prøve kræfter med en fysisk aktivitet, såsom gletschervandring eller ishuleklatring. Bagsiden af Russells Gletcher er pt. fokusområdet for disse aktiviteter, og der er planer for at benytte Isunnguata Sermia bræen beliggende nord for punkt 660, samt området omkring nunatakkerne ved bunden af ørkendalen (Isorlersuaq).

6.4.3 Moskustur

Hovedattraktionerne for disse safariture i og omkring Kangerlussuaq er moskusokser og rendyr. Det vigtigste område for denne aktivitet er det såkaldte TACAN område beliggende sydøst for lufthavnen, hvori der findes et grusvejnet på omkring ca. 10-15 km. De første ca. 10-15 km af vejen til indlandsisen benyttes også jævnligt til safariture.

6.4.4 Vandreture

Fx flerdages trekking i området syd for lufthavnen og i området mellem lufthavnen og indlandsisen.

6.4.5 Fisketure

Typisk varighed fra 3 dage til en uge.

6.4.6 Ture på snescooter

Disse ture er enten korte dagsture omkring Kangerlussuaq, todages tur til Sisimiut eller længere ture på indlandsisen.

6.4.7 Ture med hundeslæde

Disse ture gennemføres som dagsture eller ture mellem Kangerlussuaq og Sisimiut med en varighed på 3 dage.

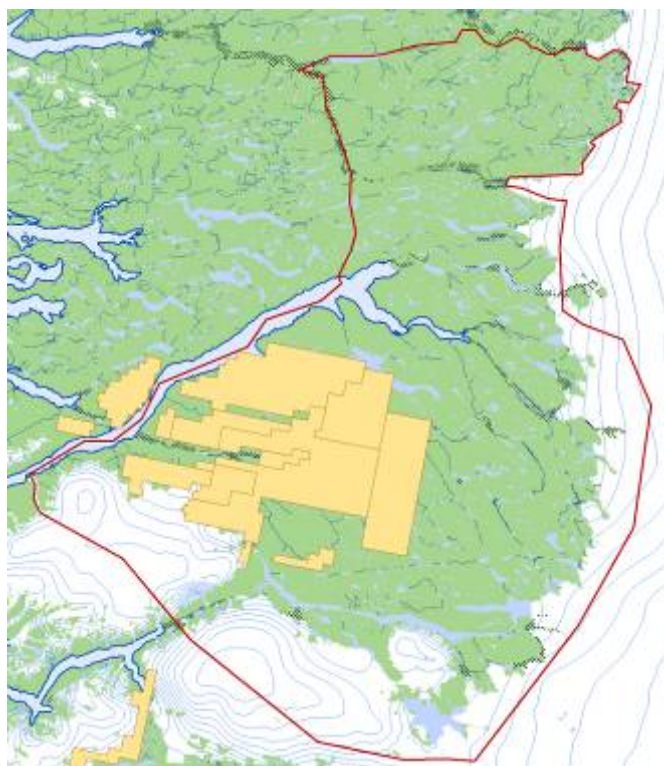
Turismeaktiviteter i området er koncentreret i omegnen af Kangerlussuaq, og foregår helt overvejende på den anlagte bilvej fra Kangerlussuaq til indlandsisen ved Russells Gletsjer og vejen til Kelly Ville og til Qaarsorsuaq.

Udviklingen af turismen i området sikres bedst ved at områdeudpegningerne i denne forvaltningsplan bliver overholdt og respekteret, især understreges vigtigheden af, at det jagtfrie område respekteres, da moskusokse-safariture er en vigtig turistattraktion. Det er også i turistudbydernes interesse, at der fortsat benyttes hundeslæder til jagt, da mange turister ønsker at opleve hundeslædekørsel, som er en unik grønlandsk turistattraktion.

6.5 Andre erhvervsinteresser

6.5.1 Råstofefterforskning

I området omkring Kangerlussuaq er der givet mange efterforskningstilladelser. De gule markeringer på figur 6.4 angiver områder, hvor der er givet tilladelse til efterforskning af råstoffer,

Figur 6.4) Råstofefterforskningsområder

eller hvor der er åbnet for ansøgning om tilladelse til at søge efter råstoffer.

I foråret 2007 udførte Hudson Resources Inc. seismiske undersøgelser i deres undersøgelsesområde i Sarfartooq-regionen. Undersøgelserne har kortlagt en diamantførende bjergart kaldet kimberlit over en strækning på 1200 m.

Der er i alt fundet 1604 diamanter i Sarfartooq-området. Heraf er 441 makrodiamanter, dvs. med en kornstørrelse over 0,5 mm i tre dimensioner. Den største af diamanterne er 2,4 karat, hvilket er den største diamant fundet i Grønland til dato.

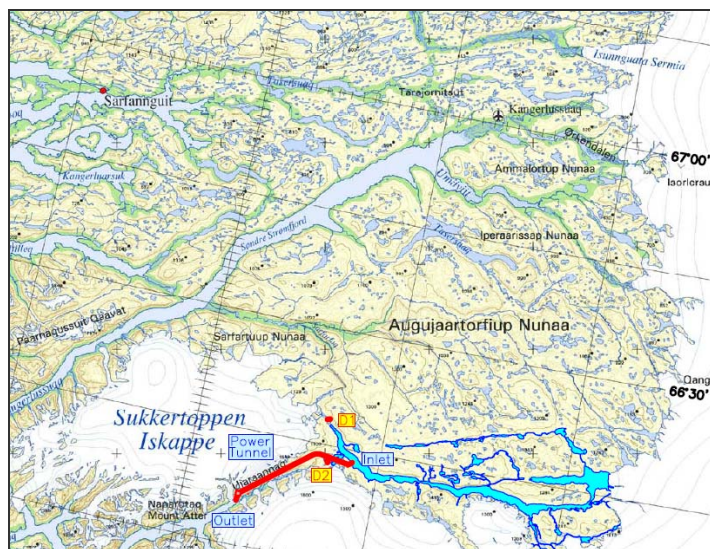
Hudson Resources Inc. planlægger at ansøge om udnyttelsestilladelse, og en mine kan tidligst starte produktionen i 2011. En eventuel opstart af minedrift i området om Paradisdalen vil betyde en lettere adgang til forvaltningsområdets sydlige del, og bl.a. medvirke til at udvide jagtmulighederne. Omvendt vil der også være en risiko for et større pres på det fredede område i Paradisdalen, da adgangen hertil ligeledes vil blive lettere.

Foruden efterforskning af diamanter foretages der ligeledes niobiumefterforskning i området.

6.5.2 Vandkraft

I forbindelse med etablering af aluminiums- og vandkraftværk-projekt med Alcoa, ligger det planlagte nordlige vandkraftsanlæg i den sydlige ende af forvaltningsplanens område.

Etablering af højspændingsledning og opdæmning af vand kan skabe en barriere for migration af fauna mod syd. Dette er især gældende for ren og moskusokse.

Figur 6.5) Fremtidigt vandkraftsanlæg

Som det kan ses af figur 6.5 vil der ske en væsentlig opdæmning af vand i den sydlige del af forvaltningsplanområdet.

I faglig rapport fra DMU nr. 664, 2008 om datagrundlag for natur- og ressourceudnyttelse konkluderes det, at det ikke er sandsynligt, at moskusoksebestanden påvirkes i forbindelse med projektet, da der ikke forventes aktiviteter inden for deres hovedudbredelsesområde, Angujaartorfiup Nunaa. Ligeledes er bestanden af rendyr meget begrænset i projektområdet, og det vurderes at vandkraftprojektet i lille grad vil påvirke rendyr.

Såfremt aluminiumsprojektet med Alcoa og minedrift opstartes i den sydlige del af forvaltningsområdet vil forholdene i denne del af forvaltningsområdet blive ændret meget væsentligt, og der vil blive behov for en revision af denne forvaltningsplan.

6.5.3 Indvinding af is og vand

Vandspærrezone er udlagt omkring søen Tasersuatsiaq. Vandspærrezonen fremgår af nedenstående figur 6.6.

Figur 6.6) Vandspærrezone

I vandspærrezonen gælder at der ikke må findes bygninger, hundehold, drives erhvervsvirksomhed samt foretages anden aktivitet der kan forurene vandet. Lokalt kan der fastsættes regler, der forbyder fiskeri, færdsel og ophold i vandspærrezone.

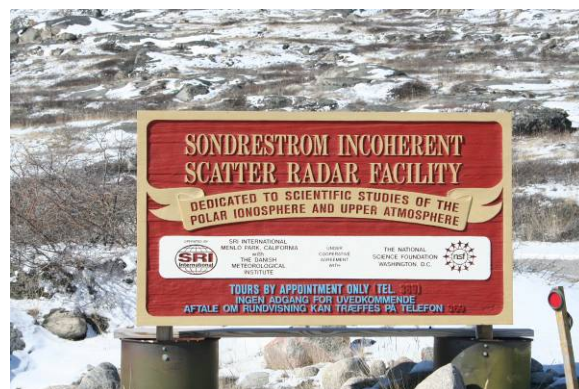
6.5.4 Slagteri

Arctic Green Food A/S driver slagteriet i Kangerlussuaq. I vintersæsonen kan slagteriet dagligt slagte op til 30 moskusokser. Slagteriet har derfor en ret begrænset kapacitet set i forhold til den store mængde moskus i området.

I 2007 blev der udført forsøg med drivning af moskusokser for at undersøge om der kunne skabes en mere rationel tilførsel af moskus til slagteriet. Forsøget tyder på at det er muligt at drive dyrene sammen i store flokke tættere på Kangerlussuaq, og dermed sikre en stabil og stor mængde dyr til slagteriet. Forsøget med drivning er dog ikke blevet fulgt op af yderligere tiltag.

6.5.5 Forskning

Kangerlussuaq og Kangerlussuaq International Science Support (KISS) er indgangsporten til Grønland, herunder indlandsisen, for mange internationale forskningsprojekter. Området rummer i sig selv unikke forskningsmuligheder for studier af arktisk flora og fauna og studier af nordlys, ionosfæren, magnetosfæren og øvre og nedre atmosfære. Grønlands Luftfartsvæsen (GLV) driver KISS med overnatnings- og laboratoriefaciliteter for forskere. VECO (National Science Foundation's (NSF) logistikoperatør) har fast udstationeret

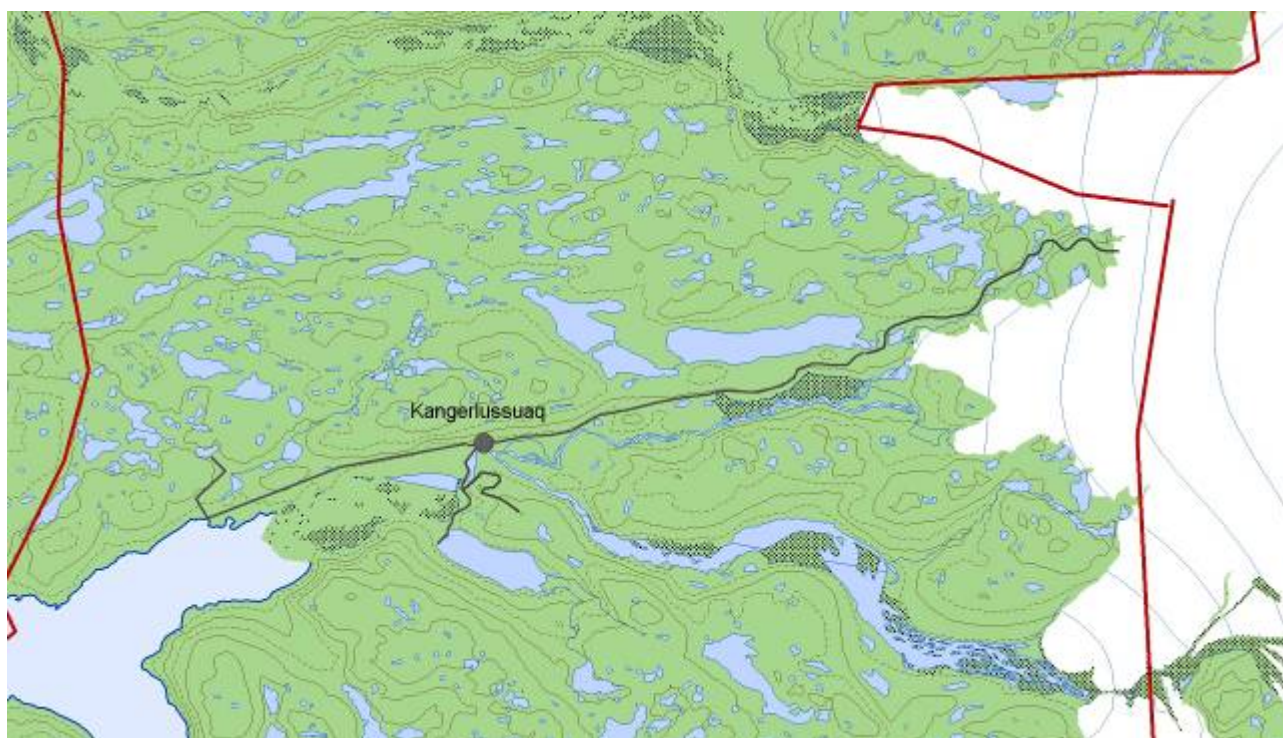

logistikpersonel i sommerhalvåret. I området ligger også Sondrestrom Incoherent Scatter Radar facility ved "Kellyville" som drives af NSF.

6.6 Færdsel og rekreative interesser

6.6.1 Vejnet

I bygdezonen eksisterer der udover veje i selve bygden offentlige veje fra bygden mod vest til havnen og videre til Kelly Ville, mod syd til vandsøen (Lake Ferguson/Tasersuatsiaq) og op på TACAN/Qaarsorsuaq samt mod øst til Sugarloaf. Sidstnævnte ændrer karakter fra at være offentlig vej til at være kørespor ved Sugarloaf. Køresporet kan ses på nedenstående figur 6.7.

Figur 6.7) Kørespor

Al motoriseret færdsel udenfor bygdezonen er i dag kun tilladt indenfor transportkorridoren. Den strækker sig fra lufthavnen og østover via Sugarloaf til indlandsisen. Køresporet via den nordlige side af Sandflugtsdalen giver mulighed for at komme til Russell gletsjeren samt videre til "Point 660" med snescootere, biler, busser, og andre køretøjer. Vestover strækker transportkorridoren sig fra Kelly Ville og ud mod kysten hvor den deler sig i to traceer: Et ved Amitsorsuaq og et ved Tasersuaq.

Udover transportkorridoren befinder der sig i Kangerlussuaq området en lang række gamle hjulspor fra basetiden, som i dag ikke må benyttes, da de typisk løber udenfor transportkorridoren. Ikke desto mindre bærer de tydelige præg af at blive brugt alligevel, herunder mod nordvest op til Aasivissuit, mod nordøst op til sø bag Mount Hassel og mod øst i Sandflugtsdalen.

Qeqqata Kommunia planlægger at anlægge en offentlig vej i den beskrevne transportkorridor fra Kelly Ville og vestover mod Sisimiut og Sarfannguaq.

I praksis er der allerede en fast vintervej i overensstemmelse med transportkorridoren.

Udenfor ovennævnte områder er det ikke tilladt at køre med hjulkøretøjer, bælte køretøjer, snescooter el.lign., herunder på isen på fjorden.

6.6.2 Snescootere

På trods af ovennævnte forhold har snescootere været anvendt på fjordisen og to områder henholdsvis nord for Kangerlussuaq mellem Sanningasoq og Tarajornitsut og syd for Kangerlussuaq i den vestlige del af Ammalortup Nunaa. I de seneste år er givet dispensation til snescooterfærdsel i jagtområde 2, som svarer til område C1 i denne plan.

I forbindelse med vinterjagten på moskus gives endvidere dispensation til brug af motoriserede køretøjer i Ørkendalen samt til snescooterkørsel i Ammalortup Nunaa.

6.6.3 Ikke motoriseret færdsel

Ikke-motoriseret færdsel, f.eks. på hundeslæde eller til fods, benyttes i hele området, men hundeslædekørsel i den tidligere Maniitsoq Kommune baserer sig på dispensation i forbindelse med jagt (jf. bekendtgørelse om hold af hunde og katte).

Hundeslædekørsel foregår især imellem Sisimiut og Kangerlussuaq, men ellers foregår jagten fra hundeslæde hovedsageligt i Ammalortup Nunaa (især i den østlige del af området), men også i mindre omfang i resten af forvaltningsplansområdet. Hundeslædekørsel med turister foregår udover på ruten mellem Sisimiut og Kangerlussuaq også på fjordisen for kortere tider.

Hele forvaltningsplanområdet benyttes af vandrere, men naturligt nok er fokus i området omkring Kangerlussuaq. De væsentligste vandreruter er den lange tur til Sisimiut, langs køresporet til Indlandsisen og langs Indlandsisen samt en del mindre vandreruter i umiddelbar nærhed af Kangerlussuaq.

6.6.4 Luftbåren trafik

Området omkring Kangerlussuaq overflyves i sagens natur en del, og ud over selve atlantlufthavnen findes en række mindre landingstrips, hvor den lokale flyveklub kan lande med deres fly.

Udover de mindre fly anvendes luftbåren trafik også i forbindelse med trofæjagten. Jagtholdet flyves ind i terrænet med helikoptere, og sættes af, for at blive hentet samme steds en uges tid senere. Helikopter transport anvendes også i forbindelse med mineralefterforskningen, især fokuseret omkring Sarfartooq.

Luftbåren trafik i form af såvel helikoptere som fastvingede fly anvendes også til Indlandsisen. Både forskere og turister baserer henholdsvis deres efterforskning og oplevelser på at kunne blive fløjet ind til og lande på Indlandsisen. Det samme gør sig gældende for redningsaktioner.

7 Mål og strategi

Aktiviteterne og interesserne i området i og omkring Kangerlussuaq koncentrerer sig i tre hovedkategorier; naturværdier, turismeinteresser og jagtinteresser. Herunder præsenteres den overordnede målsætning og forvaltningstiltag indenfor hver af de tre hovedkategorier.

Hovedkategorierne kan indeholde både fælles interesser og modstridende interesser. For eksempel er alle forskellige former for jagt-interesser sammenlagt i en kategori, da alle jægere på et overordnet plan har en række fællesinteresser set i forhold til 'ikke-jagt interesser'.

I arbejdet med forvaltningsplanens tilblivelse er identificeret følgende potentielle konflikter og trusler i området:

7.1 Potentielle konflikter og trusler

Intensiv turisme-aktivitet i et område kan medføre stort slid på naturen
Et intensivt jagttryk i området omkring Kangerlussuaq kan være en hæmsko for udvikling af moskusokse-safari turisme
Intensiv snescooter-kørsel og anden terrænkørsel i et område kan skade naturen
Intensiv snescooter-kørsel og anden terrænkørsel i et område skræmmer "safari-moskusokser" væk
Intensiv snescooter-kørsel skræmmer generelt moskusokser og rendyr længere væk, og derved reduceres hundeslæde-jægerne jagtmuligheder
Den jagtfrie-zone respekteres ikke, og derved skræmmes safari-moskusokser væk, og grundlaget for turismen falder bort
Intensiv erhvervsjagt med snescooter er ikke forenelig med turisternes forventning om at opleve mere traditionel (gammeldags) jagt i området
Jagtinteressenterne ønsker at jage/transportere sig effektivt over større områder, hvilket kan være skadeligt for dyr og vegetation
For store bestande af rendyr og moskus kan ødelægge naturgrundlaget, og kan betyde sammenbrud af bestande
Intensiv og uhensigtsmæssig benyttelse af området kan medføre at vigtige og unikke fortidsminder ødelægges.

Tabel 7.1) Potentielle konflikter og trusler

Med udgangspunkt i forvaltningsplanens overordnede målsætninger om at identificere og sikre natur- og kulturværdier, samt at identificere og sikre mulighed for turisme og andre erhvervsaktiviteter er overordnede mål samt ønskede forvaltningstiltag for de enkelte kategorier identificeret i tabel 7.2.

7.2 Overordnede mål og forvaltningstiltag

Hovedkategori	Mål	Overordnede forvaltningstiltag
Natur	At sikre beskyttelsen af områdets naturværdier At sikre en bæredygtig udnyttelse af områdets levende ressourcer At leve op til Ramsar- konventionens forpligtelser	At identificere og regulere omfanget af forstyrrelse og slitage i området
Turisme (ikke trofæjagt)	At sikre succesfulde "natur-safari" ture hele året At undgå konflikter mellem områdets brugere	Regulering og evt. at mindske jagttrykket omkring Kangerlussuaq Sikre at det jagtfrie område respekteres
Jagt	Bæredygtig udnyttelse af områdets levende ressourcer, og sikre en bæredygtig bestand af de vigtigste fangstdyr At jagten er rentabel Lokale jagtinteresser Undgå konflikter mellem områdets forskellige jægere og brugere	Regulere jagttryk og jagtperioder At adskille de forskellige jagtformer tidsmæssigt og geografisk for at mindske konflikter Sikre bynære jagtmuligheder

Tabel 7.2) Mål og overordnede forvaltningstiltag

7.3 Opdeling af delområder

Hovedkategorierne knyttes til bestemte geografiske områder. I den nordlige del af forvaltningsplanens område findes vigtige naturværdier, herunder dele af Ramsarområdet Eqalummiut Nunaat & Nassuttuup Nunaa, kælvningsområder for rensdyr og fældeområder for gæs. De fleste turistinteresser knytter sig til området omkring Kangerlussuaq bygd og de ca. 35 km grusvej til point 660 ved indlandsisen, samtidig med at området rummer store landskabelige værdier. Endelig er der i et større område syd for Sandflugtsdalen ned mod Sukkertoppen Iskappe mange jagtinteresser, samt helt unikke kultur- og naturværdier i Paradisdalen, der er fredet.

Området opdeles derfor i delområder, hvor ovennævnte interesser prioriteres indenfor de geografiske områder, hvor de er mest fremherskende.

Område A	Store naturværdier samt mindre turist- og jagt interesser
Område B	Mange turismeinteresser og rekreative interesser, færre jagtinteresser samt et enestående landskab
Område C	Mange jagtinteresser samt nogle turistinteresser

Kort over inddelingen kan ses i bilag 1.

8 Forvaltning

I den følgende tekst beskrives for hvert af de tre delområder A, B og C:

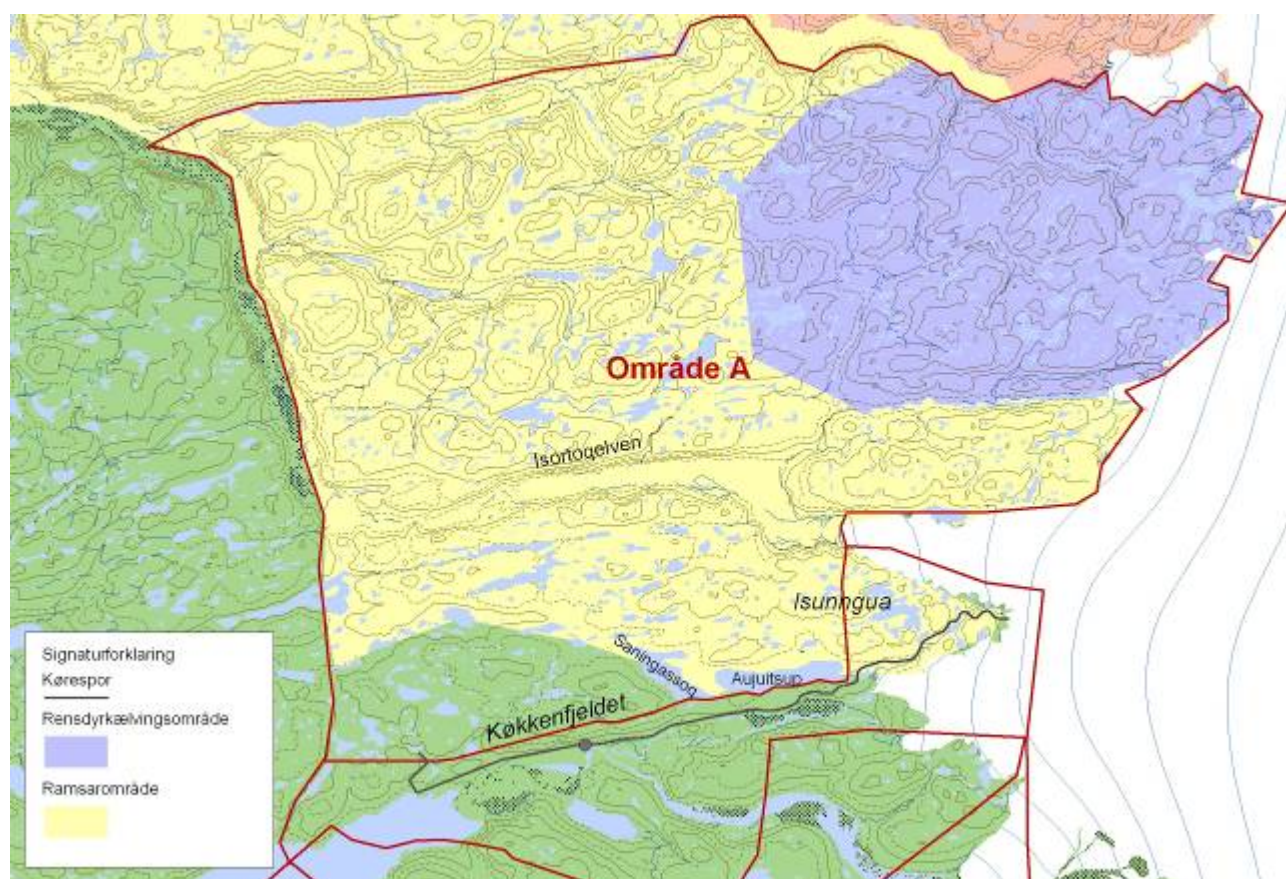
- Værdier og trusler
- Målsætninger
- Forvaltningstiltag og implementering

8.1 Område A

8.1.1 Værdier og trusler

Område A er kendetegnet ved et lavt publikumstryk og lavt jagttryk. Område A huser en meget stor bestand af rendyr og er et vigtig fældeområde for gæs. Området rummer store naturværdier, og er et attraktivt område for bl.a. vandreturisme.

Områdets sydlige grænse går ved søerne Aajuitsup Tasia og Sanningasoq. Den østlige afgrænsning udgøres af område B. Mod nord afgrænses området af rendyrkælvingsområdet. Området kan ses på figur 8.1 herunder.

Figur 8.1) Område A

Der er en stigning i antallet af turister der bruger området til at vandre i. Der foregår en vis trofæjagt i området, og efterspørgslen er stigende. Herudover er der en række fangere fra Sisimiut, Maniitsoq

og Kangaamiut der går på fangst i området, men jagttrykket er markant lavere i område A end i de øvrige områder i forvaltningsplanen.

Området omkring Køkkenfjeldet benyttes især af lokale jægere til jagt på småvildt såsom fjeldrype og sneharer. Der synes ikke at være nævneværdige konflikter i forhold til jagt i området.

8.1.1.1 Forstyrrelse

I perioder, hvor dyrene yngler, er både rendyr og gæs følsomme overfor forstyrrelser i området. Derfor er der ikke jagt på dyr i deres yngletid, da dyrene har brug for ro i yngleperioden.

Herudover er områdets gæs (primært blisgås og Canadagås) sårbare i perioden hvor de fælder og det kan være et problem i forhold til jagt på rendyr og moskus i området. Jagttiden på rendyr er fra 1. august, mens gæssenes fældningsperiode strækker sig til omkring midten af august. Jagttiden overlapper således fældningsperioden for blisgæs, der er meget sårbare i denne periode.

Isunngua har tidligere været udpeget som rendyrkælvingssområde, men anlægget af vejen ind til indlandsisen har gjort området mere tilgængeligt for jagt og anden forstyrrelse, og derfor er området ikke mere et egnet sted for rendyr i kælvningsperioden.

Ifølge mundtlige oplysninger (Christine Cuyler, Grønlands Naturinstitut) foregår rendyrkælving primært i et nordgående bælte op langs indlandsisen.

Derfor bør der udarbejdes informationsmateriale fx en folder der gør vandreturister, jægere og andre opmærksom på, at der skal tages særlig hensyn til fældende gæs og kælvende rendyr.

Udover den forstyrrelse der forekommer ved færdsel til fods og skud i forbindelse med jagt, er især fældende gæs følsomme for motortrafik, og især lavtgående helikopter og flytrafik i området i denne periode bør reguleres.

Det anbefales, at friholde område A for lavtgående fly og helikoptere i hele fældningsperioden. Grønland Naturinstitut anbefaler at min. flyvehøjde er 500 m. Færdende til fods eller i køretøjer bør holde sig min. 2 km. fra kendte områder med fældende gæs.

Kritiske perioder for rendyr og fugle:

Art	Yngle/kælvningsperiode	Fældeperiode	Jagttid
Rendyr	1/5-15/6		1/8 – 28/2 + 11/3- 11/4
Moskusokse	20/4-20/5		1/7- 15/11 + 1/2- 11/4
Blisgås	15/5-1/7	1/7-15/8	Ingen jagttid
Canadagås	15/5-1/7	1/7-15/8	15/8- 15/10

8.1.1.2 Slitage

Det er især sommerfærdselen der kan blive et problem for områdets vegetation. Når området ikke er dækket af sne, slides vegetationen let ned. Gentilgroning af vegetation sker meget langsomt under de arktiske forhold. Men området er kendetegnet ved en meget lille nedbørsmængde, og derfor er snedækket om vinteren ofte meget begrænset, derfor udgør vinterfærdsel med snescooter også en trussel for især vegetationen i området.

I området nord for Kangerlussuaq er der ifølge Fredskild (1996) en del sjældne planter, som bør sikres, idet flere af disse sjældne arter kun findes få steder, bl.a. i Kangerlussuaq-området.

Alt i alt må det antages at trafikken i området er stigende, om end det ikke er dokumenteret.

Værdier:

- Smuk og uforstyrret natur
- Kælvende rensdyr og fældende gæs
- Gode rekreative muligheder

Trusler:

- For stor forstyrrelse af dyrelivet i bestemte kritiske perioder
- Risiko for nedslidning af vegetation

8.1.2 Målsætninger for område A

På baggrund af de beskrevne værdier og trusler for området er følgende målsætninger valgt:

- At områdets levende ressourcer forvaltes bæredygtigt og har ro i yngletiden
- At områdets naturværdier bevares
- At undgå konflikter mellem områdets brugere
- Udvide jagtaktiviteterne for at mindske jagtrykket i de øvrige områder

8.1.3 Forvaltning og implementering for område A

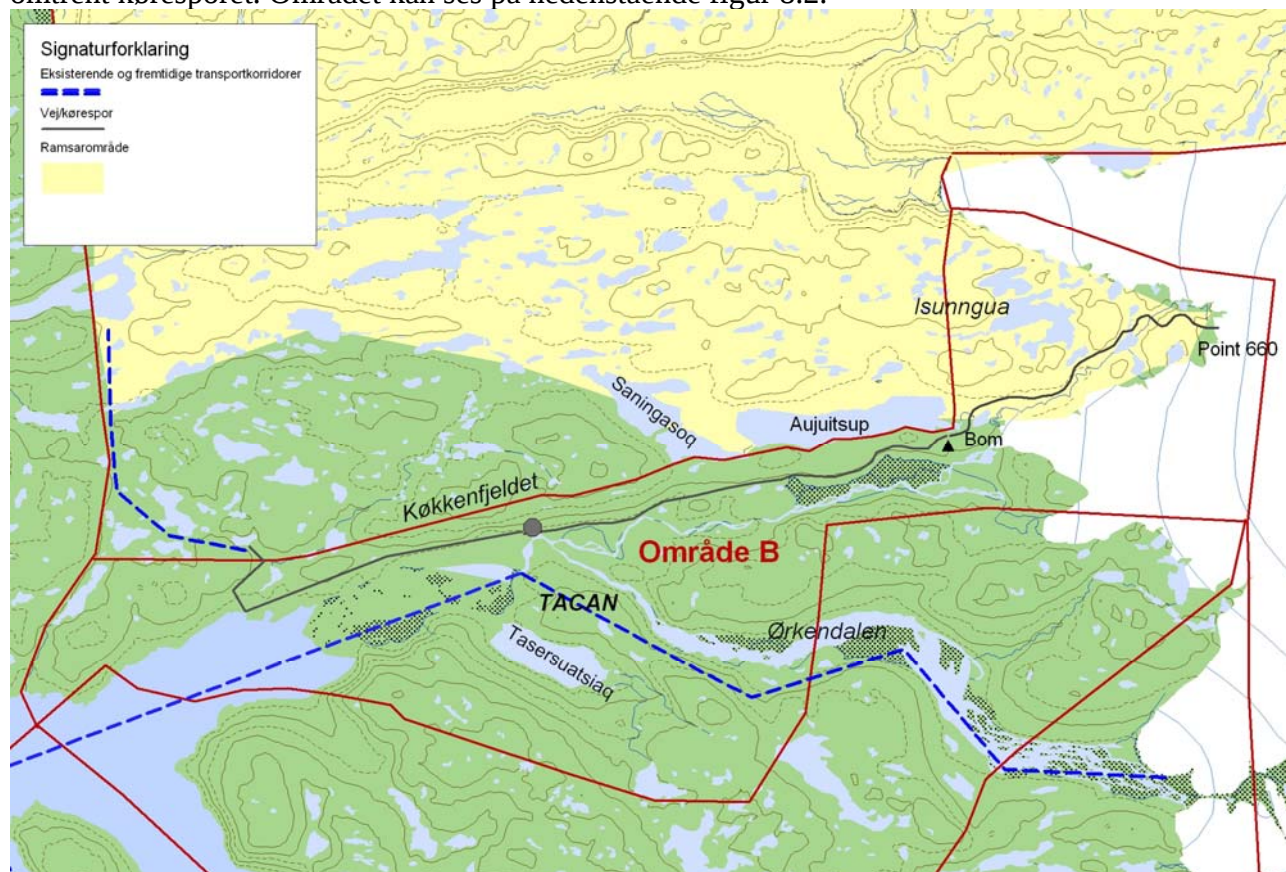
På baggrund af ovenstående målsætninger kan følgende forvaltningstiltag identificeres:

Mål	Tidsramme	Ansvarlig
Udarbejdelse af informationsmateriale om den sårbare natur i området	2011	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Regulere og beskytte rensdyrbestanden i området for at sikre en bæredygtig bestand	Løbende	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø/ Departementet for Fangst, Fiskeri og Landbrug
Friholde område A for lavtgående fly og helikoptere i fældningsperioden		NNPAN input til Trafikafdelingen

Tabel 8.2. Forvaltningstiltag i område A.

8.2 Område B

I område B prioriteres turismeinteresser samt rekreative interesser. Området strækker sig fra Kangerlussuaq mod syd til syd for Vandsøen. Mod øst strækker det sig ind til Indlandsisen, og omfatter Isunngua-området og kørespor ind til point 660. Mod nord følger områdets grænse omtrent kørespor. Området kan ses på nedenstående figur 8.2.

Figur 8.3) Område B

8.2.1 Værdier og trusler

I området foregår mange forskellige turismeaktiviteter, som er beskrevet i afsnit 6.4. Det drejer sig om blandt andet moskussafari, ture til indlandsisen samt vandreturisme. Det anlagte kørespor gennem området har muliggjort transport med køretøjer, hvilket har haft en positiv effekt på turismetilvæksten i Kangerlussuaq, og ført til nye muligheder, hvad angår rekreative formål og forskning. Området har stor rekreativ betydning for befolkningen i lokalområdet. Den voksende aktivitet har ikke været begrænset til området omkring vejnettet, men har eksempelvis også medført øget vandreturisme igennem området. Dette kan være en trussel mod området i form af øget nedslidning.

I den sydlige del af området, syd for Kangerlussuaq, arrangeres der moskusoksesafari. Denne aktivitet kan trues af jagt tæt på safari-området, hvilket kan betyde at der ikke er garanti for at se moskusokser på en moskusoksesafari.

I den østlige del af område B, Isunngua, findes et rendyrkælvningsområde. Den stigende menneskelige aktivitet i området har haft en negativ effekt på rendyrenes kælving i området, og

rensdirene kælder nu i området længere mod nord. I området findes også fældende gæs, som kan være følsomme overfor for megen aktivitet i området.

Værdier:

- Infrastruktur som giver nem adgang til Indlandsisen
- Smuk og tilgængelig natur
- Let adgang til moskusokser (moskusoksesafari)
- Gode rekreative muligheder (golfbane, vandring etc.)
- Morænelandskab
- Kælvende rensdyr og fældende gæs

Trusler:

- Intensiv turisme-aktivitet i et område kan medføre stort slid på naturen
- Et intensivt jagttryk i området syd for Kangerlussuaq kan være en hæmsko for udvikling af moskusoksesafari-turisme
- For stor forstyrrelse af dyrelivet i bestemte perioder
- Overtrædelse af regler for det jagtfrie område

8.2.2 Målsætninger for område B

På baggrund af de beskrevne værdier og trusler for området er følgende målsætninger valgt:

- At motivere turister i Kangerlussuaq området til at udvise betænksomhed når de på egen hånd færdes i naturen

Dette kan være medvirkende til at sikre området mod nedslidning og mindske forstyrrelserne for rensdyr og gæs i området.

- At gøre det muligt at øge sandsynligheden for at moskusokse-safariture kan afvikles hele året

Dette vil øge sandsynligheden for en stabil turisme i området.

- At sikre at rensdyrene får mere fred i, og omkring, kælvningsområdet i Isunngua ved at tillade færdsel ad køresporet og syd for køresporet, men minimere færdsel i området nord for køresporet.

Dette kan være medvirkende til at rensdyr kan benytte området som kælvningsområde.

8.2.3 Forvaltningstiltag og implementering i område B

På baggrund af ovenstående målsætninger kan følgende forvaltningstiltag identificeres i tabel 8.4:

Forvaltningstiltag	Tidsramme	Ansvarlig for implementering
Indføre (delårs)fredning af området nord for køresporet	2010	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Holde området jagtfrit	2010	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø / Styrelsen for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Øge informationsniveauet om hensigtsmæssig færdsel i området ved skiltning ved indgangene til området, ved udlevering af nøgle til bommen, på hjemmesider og i bygden	2010	Qeqqata Kommunia
Øge informationsniveauet generelt for naturområder i Grønland gennem pjecer og på hjemmesider.	2010	Erhvervsdirektoratet / Grønlands Turist og Erhvervsråd/ Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Åbne op for motoriseret færdsel på fjordisen til gavn for turisme, rekreation og jagt	2010	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø / Qeqqata Kommunia
Sikre at der er mindre jagttryk på moskusokser i området syd for område B, således at der er bedre vilkår for moskussafari i område B.	2010	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø Styrelsen for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Tabel 8.4. Forvaltningstiltag i område B.

8.3 Område C

I område C er der fokus på jagtinteresserne i området. Området strækker sig fra syd for Kangerlussuaq by og afgrænses af Sukkertoppen Iskappe og Indlandsisen mod henholdsvis sydvest og øst, jf. nedenstående kort. Området rummer en stor og stigende bestand af moskusokser. Samtidig er området også rigt på fortidsminder og landskabelige værdier. I områdets vestlige del findes det fredede område Arnangarnup Qoorua/Paradisaldalen.

8.3.1 Værdier og trusler

Værdierne i området knytter sig til jagtmulighederne og moskusoksebestanden, herunder de rige muligheder for betalingsjagtturisme, samt til områdets righoldige fortidsminder og landskabelige værdier. De kulturhistoriske værdier i området er helt unikke for Grønland, og området fortæller historien om brugen af landet siden inuit indvandrede for ca. 4.400 år siden.

Det anslås at moskusoksebestanden i området er på omkring 7-8000 dyr. Dette er en righoldig ressource for fangere, men bestanden kan være på vej til at blive for stor. Et sammenbrud af bestanden kan være en trussel mod jagten i området. Moskusoksebestandens størrelse bør reduceres til ca. 5000 dyr.

8.3.1.1 Værdier og trusler i forbindelse med jagt

Erhvervsjagten i området foregår dels fra snescooter og dels fra hundeslæde. Snescootere er hurtigere og dækker et større areal end hundeslæder. Det betyder, at snescootere hurtigt fortrænger dyr fra de nærmeste jagtområder, hvilket kan være til gene for den langsommere fangst fra hundeslæde.

Der er ønsker om drivning af moskusokser i vinterperioden. Drivning kan kun foretages af snescootere, hvorfor der er potentielle konflikter mellem fangst med snescooter og fangst med hundeslæde.

Betalingsjagt foregår i de samme områder som erhvervsjagten. Betalingsjagt og erhvervsjagt foregår med forskellige formål og der kan være potentielle konflikter, idet betalingsjagtturisterne ønsker en autentisk oplevelse, samtidig med at erhvervsfangerne skal have muligheder for at udøve deres moderne erhverv.

I de senere år har betalingsjagten og erhvervsjagten været tidsmæssigt adskilt.

Den nordlige del af område C grænser op mod område B, hvor der finder mange turistaktiviteter sted, bl.a. moskusoksesafari. Et højt jagttryk i nærheden af dette område kan være en trussel mod turismeinteresserne i område B. Krybskytteri på TACAN viser desuden, at der er et ønske om let tilgængelige jagtområder, hvilket er i konflikt med turistoperatørernes interesser relateret til moskusoksesafari i området.

Der findes i område C også anden turisme end betalingsjagt, særligt i form af vandreturister, som i jagtsæsonen kan forstyrre jagten for erhvervsfagere.

8.3.1.2 Øvrige værdier og trusler

Området indeholder især i den vestlige del fortidsminder, som er af stor værdi. Især indeholder Arnangarnup Qoorua/Paradisaldalen samt Aasivissuit-området væsentlige fortidsminder.

Der foregår i området en del snescooterkørsel, som kan medvirke til en nedslidning af landskabet.

En potentiel trussel er ALCOA's planer om at opdæmme Tasersiaq og oversvømme kulturhistoriske minder ved bredden af søen. Der foregår ligeledes en del efterforskning af bl.a. diamanter omkring Paradisdalen, som kan være en trussel for kulturminderne.

8.3.1.3 Arnangarnup Qoorua/Paradisalen

Arnangarnup Qoorua er et fredet område i den vestlige del af område C. Her findes især vigtige fortidsminder, ligesom området indeholder stor landskabelig skønhed. Der findes i området mange moskusokser, ligesom elven er rig på ørred. På besigtigelsesture i 2003 og 2005 blev det observeret at moskusokserne er medvirkende til nedslidning af området. Moskusokserne kan skade fortidsminderne ved nedtrampning samt ved overgræsning, som kan føre til øget erosion af det følsomme område.

Grundet det rige dyreliv kan området muligvis blive aktuelt som eksklusivt turismeområde i form af betalingsjagt og -fiskeri.

Opsummeret identificeres følgende værdier og trusler i område C:

Værdier:

- Stor forekomst af kulturminder
- Gode jagtmuligheder for erhvervsfangere
- Gode muligheder for betalingsjagt
- Arnangarnup Qoorua/Paradisalen; fredet område af stor naturmæssig og landskabelig værdi
- Vandkraftpotentialer
- Mineralforekomst

Trusler:

- Meget stor bestand af moskusokser; bestanden kan potentielt bryde sammen
- Påvirkning af udviklingen af turisme i område B ved intensiv jagt tættere ved byen.
- Nedslidning af området ved snescooterkørsel
- Arnangarnup Qoorua/Paradisalen: nedslidning af området pga. stor tæthed af moskusokser
- Mulige interessekonflikter ved forskellige jagtformer
- Mulige konflikter mellem kulturmindebevaring og vandkraftudnyttelse eller minedrift
- Mulige interessekonflikter ved jagtudøvelse og minedrift
- Ulovlig jagt

8.3.2 Målsætninger for område C

På baggrund af de beskrevne værdier og trusler for området er følgende målsætninger valgt:

- At sikre muligheder for fritidsjagt, erhvervsfangst og trofæjagt inden for princippet om bæredygtig udnyttelse og forsigtighedsprincippet.

Dette har til formål at sikre, at alle aktører har mulighed for at udnytte området, samtidig med at konflikter undgås. Opdeling i delområder er et vigtigt instrument for at opnå denne målsætning.

- At sikre den nødvendige hensyntagen til specielle natur- og kulturbevarelsesinteresser i Arnangarnup Qoorua/Paradisalen.

Dette har til formål at sikre, at der bliver foretaget de nødvendige vurderinger af områdets sårbarhed før en eventuel ændret anvendelse af området.

- At sikre, at erhvervsmæssigt vigtige arter (moskusokser og rensdyr) forvaltes således, at bestandsstørrelsen sikres optimal vækst for bestanden og undgåelse af overgræsning, der kan medføre kraftige bestandsreduktioner.

Denne målsætning har til formål at sikre jagten også fremover. Målsætningen kan ikke opfyldes udelukkende under rammerne af denne forvaltningsplan.

- At sikre at rensdyr og moskusokser har fred i kælvningsperioden april-juni.

Dette har til formål at sikre dyrenes trivsel.

- At etablere transportkorridorer til snescootere.

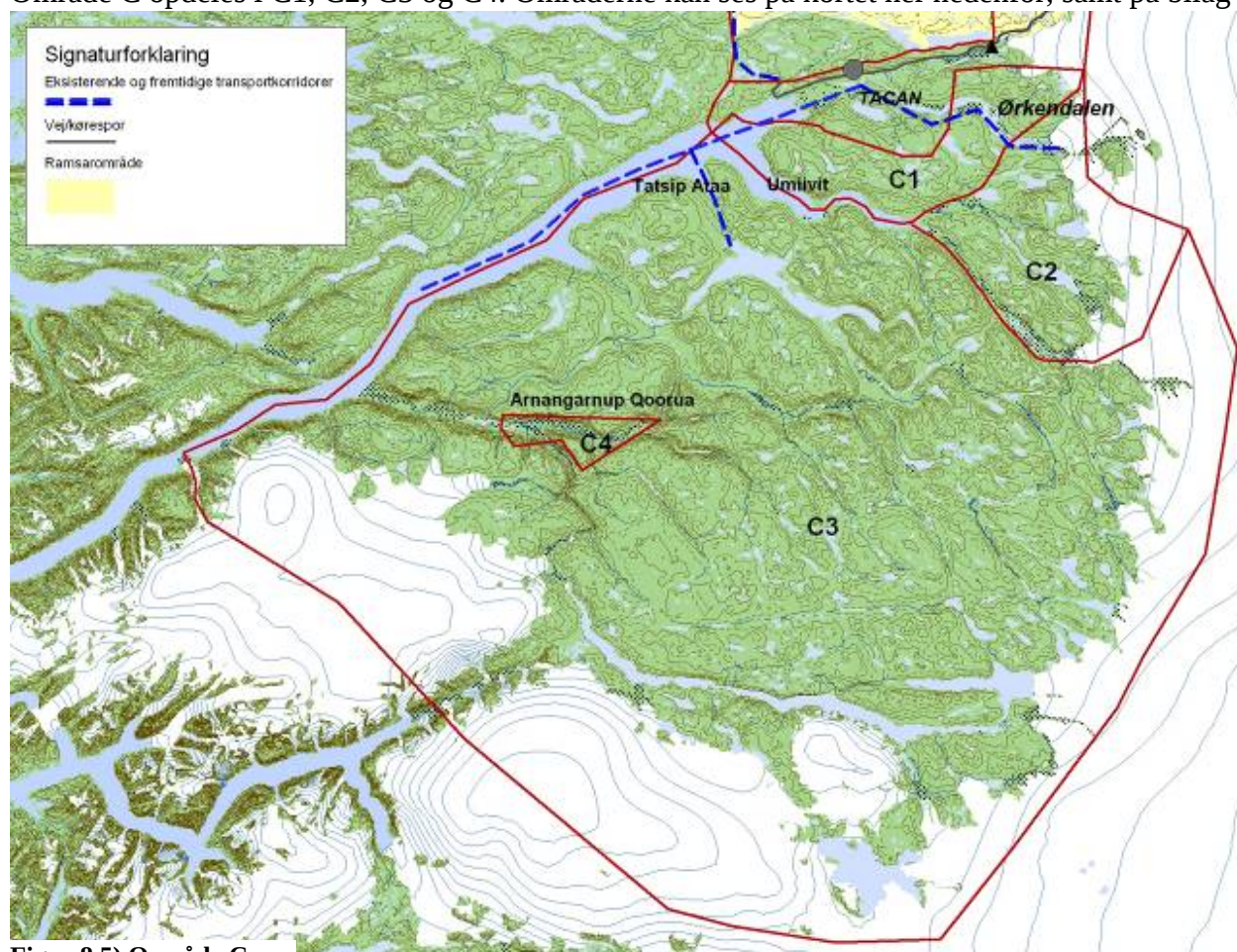
Dette har til formål at sikre landskabet mod nedslidning, samt at undgå for store forstyrrelser.

8.3.3 Forvaltningstiltag og implementering for område C

8.3.3.1 Opdeling i delområder

På baggrund af ovenstående prioriteringer og målsætninger, inddeles område C i fire delområder, der skal gøre det muligt at tage hensyn til flest mulige interesser. Forslaget er derfor et kompromis mellem de forskelligartede interesser og værdier, der findes i området.

Område C opdeles i C1, C2, C3 og C4. Områderne kan ses på kortet her nedenfor, samt på bilag 1.

Figur 8.5) Område C

8.3.3.2 C1: Jagtområde forbeholdt hundeslædejagt.

Motoriseret færdsel forbudt med undtagelse af transportkorridoren i Ørkendalen. Transportkorridoren løber fra byen gennem Ørkendalen til iskanten. Jagtbetjenten må dog anvende motoriserede køretøjer i forbindelse med udøvelse af kontrol.

Område C1 forbeholdes fangst med hundeslæde, da forbud mod motoriseret kørsel i vandspærrezonen besværliggør motoriserede køretøjers adgang til området. Samtidig sikres derved at hundeslædefangerne kan få deres fangst til slagteriet inden for tidsfristen fra fangst til indlevering. Formålet er endvidere at friholde dette område for fangst fra motoriserede køretøjer for at sikre en bedre forsyning af dyr til TACAN, som er centrum for moskusoksesafari-aktiviteter.

8.3.3.3 C2: Jagtområde for både hundeslædejagt og snescooterjagt.

Der skal ske en revidering af bekendtgørelsen om jagt på moskusokser. Denne revidering skal bestå i at åbne op for erhvervsfangeres drivning af moskusokser i området efter nærmere fastsatte bestemmelser. Området omkring Sø 120 er foreslået som opsamlingssted for drivning af moskusokser i C2, men de endelige områder og retningslinjer for drivningen fastsættes af Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug i forbindelse med udviklingen af drivning. Kvoter kan bruges som reguleringsmekanisme for at give incitament til udvikling af drivning i bestemte områder. Hunde, og dermed hundeslæder, må ikke anvendes i forbindelse med drivning af hensyn til dyrene og i overensstemmelse med anden lovgivning.

Fritidsjagt i område C2 tillades, dog må motoriserede køretøjer ikke anvendes af fritidsjægere uden for transportkorridorer for at begrænse slitage af landskabet.

8.3.3.4 C3: Jagtområde for både hundeslædejagt og snescooterjagt.

Der åbnes op for, at der kan etableres kørespor fra Tatsip Ataa op til Tasersuaq for at effektivisere udnyttelsen af områdets vildtbestande, da det vil give bedre transportmuligheder for transportmidler og nedlagt bytte.

Kun erhvervsfagere og trofæjagtsarrangører må anvende motoriserede køretøjer udenfor transportkorridorer i forbindelse med vinterfangsten i område C3.

Områder ved Umiiuit bugten og Tatsip Ataa er foreslået som opsamlingssted for drivning af moskusokser i C3, men de endelige områder og retningslinjer for drivningen fastsættes af Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug i forbindelse med revideringen af bekendtgørelse om jagt på moskusokser. I øvrigt gælder samme regler for drivning som beskrevet under område C2. Drivning bør prioriteres i område C3, hvor udnyttelsen af moskusoksebestanden i dag er mest begrænset. Hvis drivning viser sig mulig og effektiv, kan det overvejes om man i fremtiden skal se bort fra drivning i område C2.

8.3.3.5 C4: Arnangarnup Qoorua/Paradis dalen.

Fredet område. Aktiviteter skal reguleres med begrænset adgang og streng kontrol af aktiviteterne. Der udvikles nærmere retningslinjer for aktiviteter i forbindelse med en mulig åbning for betalingsjagt og –fiskeri i begrænset omfang, der tager hensyn til indholdet af eksisterende fredningsbestemmelser. Dette sker i dialog med relevante aktører.

8.3.3.6 Jagttider

Jagttiderne for delområderne på henholdsvis moskus og rendyr fastsættes ud fra de givne vilkår det pågældende år. For at sikre ro for bestande af moskusokser og rendyr opretholdes et generelt jagtforbud for alle typer fangst og jagt af disse arter i kælvningsperioden, ligesom Grønlands Naturinstitut skal have mulighed for at foretage optællinger af dyrene regelmæssigt. Dette vil foregå i januar måned. For at sikre større fleksibilitet fremover i forhold til forvaltning af bestandene

fastsættes faste jagttider ikke i denne forvaltningsplan. Betalingsjagt og erhvervsjagt kan adskilles tidsmæssigt for at undgå konflikter. Ved en reduktion af bestanden fastsætter Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug kvoter og fordeler disse mellem erhvervsfangst, fritidsjagt og betalingsjagt. De gældende jagttider per maj 2009 er beskrevet i bilag 4.

8.3.4 Oversigt over forvaltningstiltag i område C:

Forvaltningstiltag	Påkrævede regelændringer/ bestemmelser	Tidsramme	Ansvarlig for implementering
Jagttider		Årligt	Departementet for Fiskeri, fangst og landbrug
Transportkorridor etableres langs Ørkendalen til 120 søen	Bestemmelser om færdsel, plangrundlag skal fastlægges		Qeqqata Kommunua NNPAN
Overvågning af moskusbestanden		Hvert andet år	Grønlands Naturinstitut
Åbne op for forsøg med drivning i område C2 og C3	Bekendtgørelse om jagt på moskusokse og rensdyr	2011	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Undersøge potentialet for eksklusiv trofæjagt og fiskeri i Arnangarnup Qoorua		2011	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Åbne op for anlæggelse af kørespor fra Tatsip Ataa til Tasersuaq	Plangrundlag skal fastlægges	2011	Qeqqata Kommunua
Undersøge muligheder for koncessionsområder for betalingsjagt i nærmere definerede områder.	Koncessionsbestemmelser	2011	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Udarbejdelse af informationsmateriale til lokale og besøgende; eksempelvis brochurer.		2011	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø Qeqqata Kommunua
Åbne op for motoriseret færdsel på fjordisen til gavn for turisme, rekreation og jagt	Bekendtgørelse om motoriserede befordringsmidler, plangrundlag skal fastlægges.	2011	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø Qeqqata Kommunua
Skærpet og forbedret kontrol og tilsyn i området	Bedre koordinering og planlægning af jagtbetjentenes arbejde		GFLK – Grønlands Fiskerilicenskontrol SFFL

Tabel 8.6. forvaltningstiltag i område C

9 Evaluering og monitorering

Efter forvaltningsplanens implementering vil der være behov for at følge op på, hvorvidt de forskellige forvaltningstiltag er tilstrækkelige til at nå målsætningerne. Efter en evaluering af forvaltningsplanens succes på udvalgte områder, vil det så være muligt at justere, hvis tiltagene ikke skaber den ønskede virkning.

Der vil løbende være behov for monitorering af området og aktiviteterne for at skabe baggrund for en god forvaltning.

9.1 Monitorering

Monitoreringen af området har til dels til formål generelt at overvåge områdets og dyrebestandenes tilstand, dels at fremskaffe materiale til en evaluering af forvaltningsplanen.

Emne	Indikator	Metode og Frekvens	Ansvarlig
Bæredygtig udnyttelse i forhold til ønskede bestandsstørrelse - moskus	Bestandsstørrelse ¹	Som minimum tællinger hvert 3. år	Grønlands Naturinstitut
Bæredygtig udnyttelse i forhold til ønskede bestandsstørrelse - rensdyr	Bestandsstørrelse ¹	Som minimum tællinger hvert 3. år	Grønlands Naturinstitut
Overvågning af gæs o.a. i område A	Monitorering af fuglebestandene RAMSAR områder Fugle	Fastlægges af Grønlands Naturinstitut	Grønlands Naturinstitut NNPAN SFFL
Nedslidning af vegetation	Monitorering af vegetationsdække for at vurdere slitagen i området	Foto dokumentation Evt. Remote sensing	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Uoverensstemmelser mellem interessenter	Antal klager fordelt på klagens art (f. eks. erhvervsfangers klage over trofæjæger)	Centralt registreringssted for klager. Indkomne klager vurderes efter første år, herefter hvert tredje.	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø DFFL
Områdeinddeling	Monitorering af antal dispensationer	Dispensationsansøgninger vurderes efter første år, derefter hvert tredje år.	Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø
Slitagen af fortidsminder i Arnangarnup Qoorua	Monitorering af slitage	Foretages hver 3. år	Grønlands Nationalmuseum

Tabel 9.1. Monitorering i forvaltningsområdet

¹Plan for regelmæssig bestandsovervågning udarbejdes i samarbejde med Grønlands Naturinstitut inden for givne økonomiske rammer og muligheder for lokal involvering. Overvågningen kan gennemføres oftere, hvis en bestand reduceres under bestemt niveau, e.l.

9.2 Evaluering

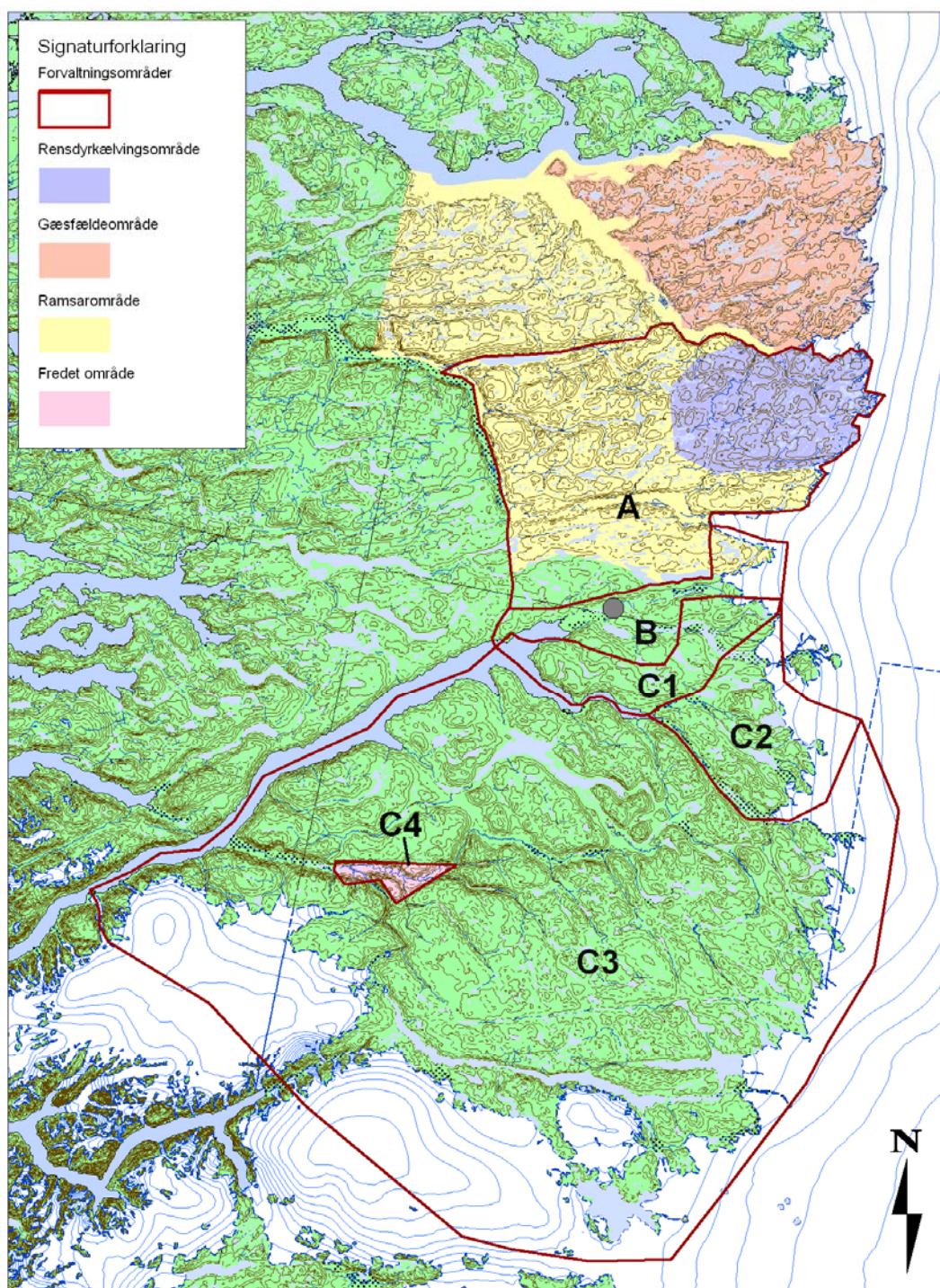
Evalueringen skal som udgangspunkt foregå et år efter forvaltningsplanens implementering i forhold til den aktivitet eller det forvaltningstiltag, evalueringen omhandler.

Emne	Beskrivelse	Metode	Ansvarlig
Drivning	Drivningsmuligheder i område C2 og C3. De første forsøg skal vurderes med henblik på at justere drivningsmetode og fastsætte nærmere bestemmelser for drivningens gennemførelse. Giver C3 rigeligt med dyr kan det overvejes om C2 skal friholdes for drivning for at give flere dyr til fritidsjægere, trofæjægere, traditionel erhvervsfangst i området og flere dyr der kan forsyne TACAN.	Deltagelse af jagtbetjent, DFFL i drivningsforsøg med afrapportering til arbejdsgruppen.	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug
Områdeinddeling	Evaluering af hvorvidt områdeinddelingen skaber en hensigtsmæssig brug af området. Der etableres centralt registreringssted for de klager, der modtages af myndighedspersoner.	Analyse af indkomne klager og dispensationsansøgninger.	Alle myndigheds-personer er ansvarlig for at videresende klager til NNPAN. Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø samler alle klager med henblik på samlet evaluering efter 1 år.

Tabel 9.2. Evaluering af tiltag

10 Bilag

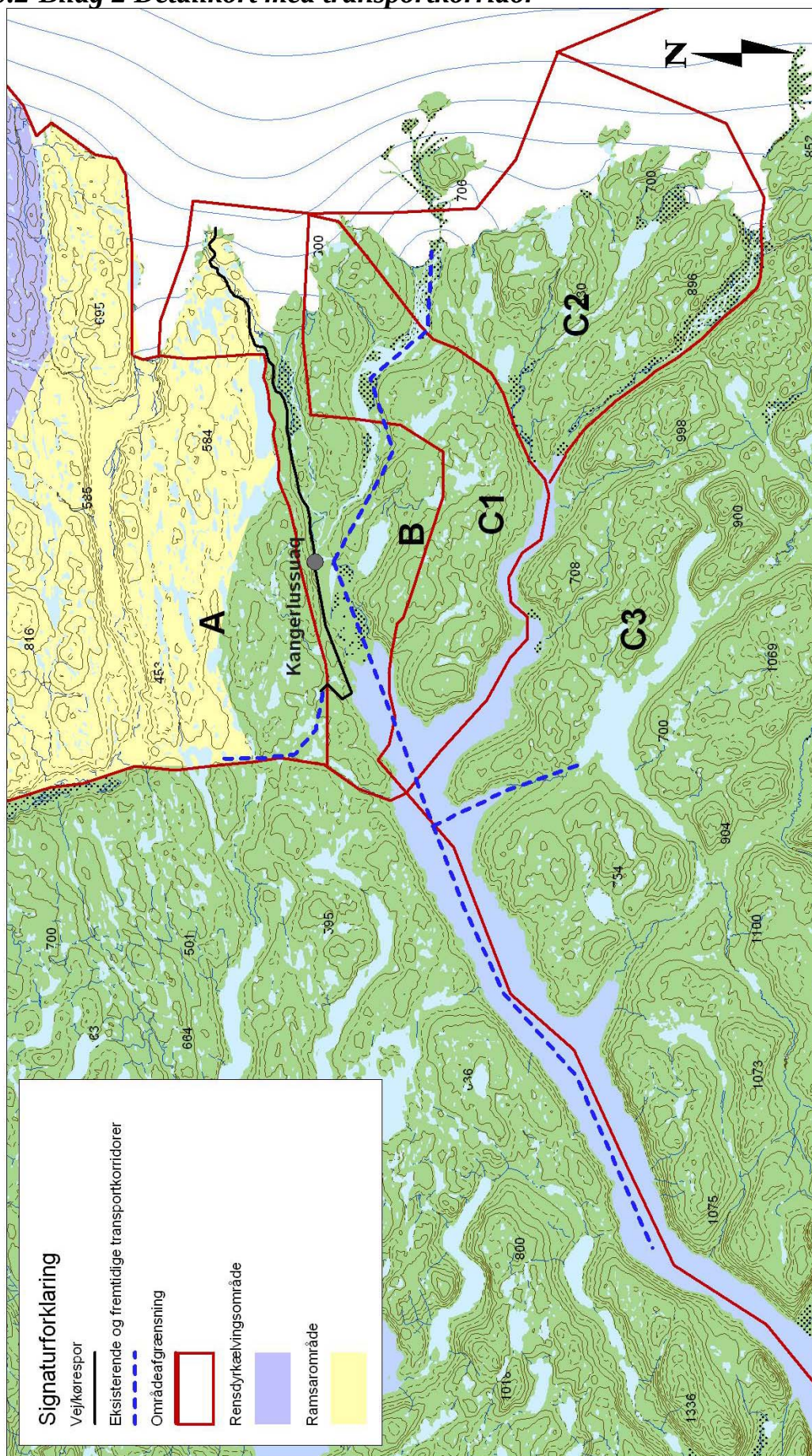
10.1 Bilag 1 Oversigtskort

Bilag 1 Oversigtskort

Målestok 1:100 000

10.2 Bilag 2 Detailkort med transportkorridor

Bilag 2 Detailkort med transportkorridor

Målestok 1:50 000

10.3 Bilag 3 Oversigt over lovgivning

Love og forordninger	Indhold af loven/bekendtgørelsen
Landstingslov nr. 29 af 18. december 2003 om naturbeskyttelse	Regulerer beskyttelsen af de levende ressourcer, bl.a. ved hjælp af fredning af områder eller arter.
Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt.	Regulerer udnyttelsen af de levende ressourcer
Landstingsforordning nr. 11 af 5. december 2008 om planlægning og arealanvendelse	Fastsætter regler for arealanvendelse og planlægning, herunder kommunernes pligt til at udarbejde kommuneplaner, samt regler for arealtildeling
Landstingslov nr. 18 af 19. november 2007 om fredning af kulturminder	Fastsætter regler for bevaring af kulturminder med deres egenart og variation som en del af Grønlands kulturarv og som bidrag til en forståelse af Grønlands kulturhistorie
Bekendtgørelser	
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 26. februar 2009 om kommuneplanlægning og arealanvendelse	Heri fastsættes der detaljerede regler og rettigheder i forbindelse med planlægning og arealanvendelse, særligt i forhold til kommunernes planlægning
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 8 af 2. marts 2009 om beskyttelse og fangst af fugle	Heri fastsættes jagttider og andre fangst af fugle.
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 8. februar 2001 om beskyttelse af moskusokser Hjemmestyrets bekendtgørelse om jagt på moskusokser nr. 7 af 8. februar 2001	Hvori der fastsættes jagttider og kvoter for antallet af moskusokser. Regler for aflivning, indfangning og undsætning af moskus.
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 6 af 8. februar 2001 om jagt på rendyr og bekendtgørelse nr. 8 af februar 2001 om beskyttelse af rendyr	Hvori der fastsættes jagttider og kvoter for antallet af rendyr. Regler for aflivning, indfangning og undsætning af rendyr.
Hjemmestyret bekendtgørelse nr. 5 af 25. maj 1999 om motoriseret befordringsmidler i området Sisimut, Kangerlussuaq og Maniitsoq	Regulerer færdslen med snescooter og båd i området omkring Kangerlussuaq.
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 22 af 19. august 2002 om betalingsjagt og fiskeri	Regulerer regler for fritids- og betalingsfiskeri samt betalingsjagt på moskusokse og rendyr.
Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 31 af 20. oktober 1989 om fredning af Arnangarnup Qoorua	Fastsætter grænserne for fredningen af Arnangarnup Qoorua/Paradisalen, og regulerer adgangen til og brugen af området.
Landstingsforordning af 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet	Regulerer bl.a. vandspærrezoner under beskyttelse af drikkevandsressourcer i §30 og §31

10.4 Bilag 4 Gældende jagttider juni 2010

Rensdyr:

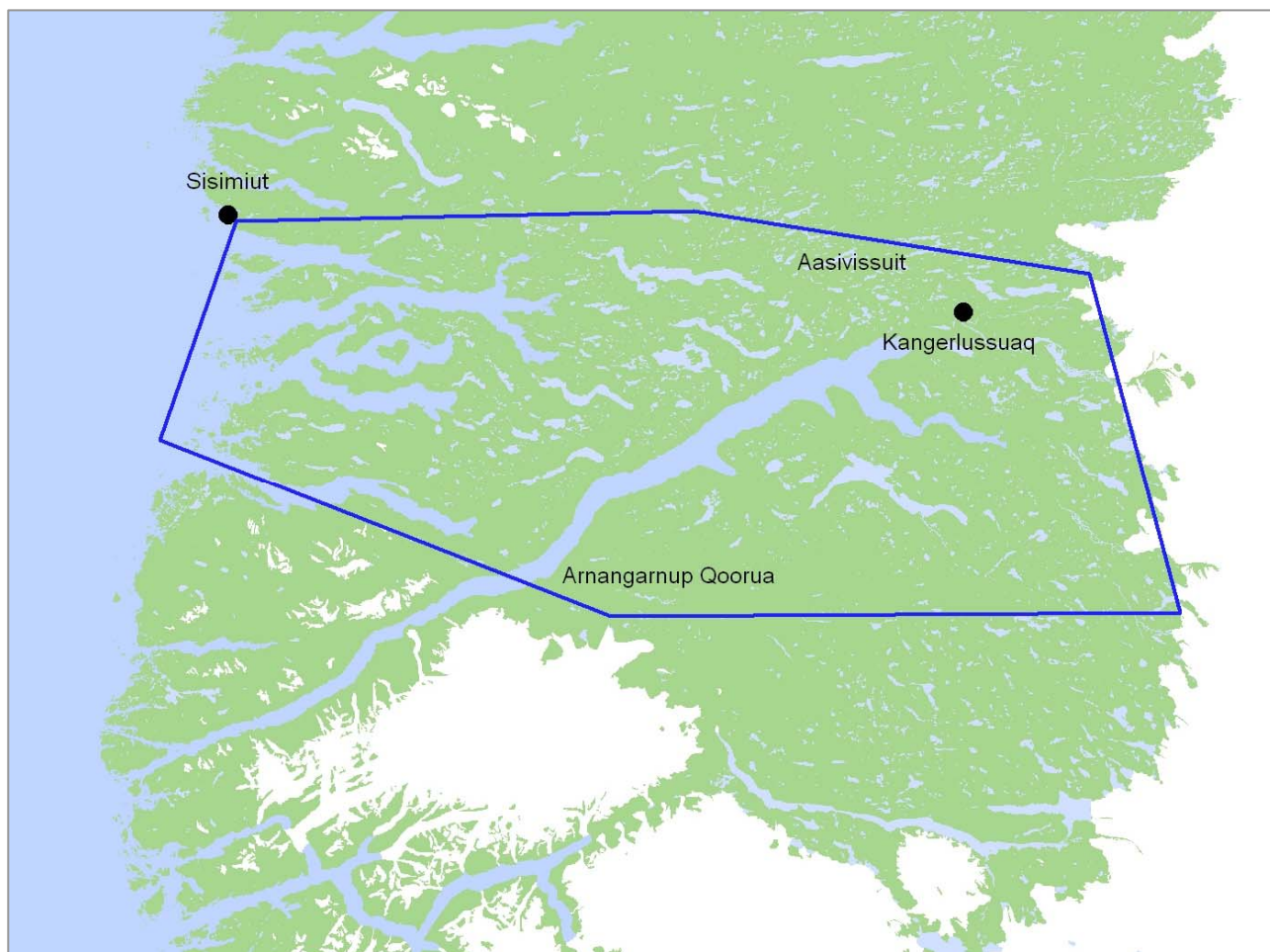
Vestgrønland			
Region	Kvote	Trofæ kvote	Fangsttider
Region 1-4	Åben	450 (ikke region 11)	Erhvervsfangst: 1. august 2009 til 28. februar 2010 Fritidsfangst: 1. august 2009 til 15. november 2009 Betalingsjagt efterår: 1. august til 15. oktober 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Region 5	Åben		Alle: 1. august til 15. november 2009
Region 6-7	Åben		Alle: 1. august 2009 til 15. november 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Region 11 med undtagelse af Ivittuut forvaltningsområde	Åben	50	Alle: 1. august 2009 til 28. februar 2010
Ivittuut forvaltningsområde	Åben	25	Alle: 1. august 2009 til 15. november 2009. Betalingsjagt efterår: 1. august til 15. oktober 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Et område omkring Kangerlussuaq friholdes for jagt. Dette friholdte område fremgår af de tildelte licenser.			

Moskus:

Sisimiut bestanden			
Forvaltningsområde	Kvote	Trofæ kvote	Fangsttider
Sisimiut forvaltningsområde	Efterår: 250 Vinter: 320	26	Erhverv og fritid efterår: 1. august til 15. november 2009 Erhverv og fritid vinter: 1. februar til 10. marts 2010 Betalingsjagt efterår: 1. juli til 15. oktober 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Kangaatsiaq forvaltningsområde	Efterår: 80 Vinter: 105	25	Erhverv og fritid efterår: 1. august til 15. november 2009 Erhverv og fritid vinter: 1. februar til 10. marts 2010 Betalingsjagt efterår: 1. juli til 15. oktober 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Servicecentre i de 2 forvaltningsområder fordeler selv de tildelte kvoter mellem erhvervsfangere og fritidsfangere.			

Maniitsoq bestanden			
Forvaltningsområde	Kvote	Trofæ kvote	Fangsttider
Alle forvaltningsområder	Åben	500	Erhverv og fritid efterår: 1. august til 15. november 2009 Erhvervsfangere vinter: 1. februar til 10. marts 2010 Betalingsjagt efterår: 1. juli til 15. oktober 2009 Betalingsjagt vinter: 11. marts til 11. april 2010
Opmærksomheden henledes på at der er udlagt et jagtfrit område ved Kangerlussuaq. Dette friholdte område fremgår af de tildelte licenser. Alle servicecentre kan uddele licenser til de erhvervsfangere og fritidsfangere, som ønsker at deltage i moskusoksefangsten i Maniitsoq forvaltningsområde.			

10.5 Bilag 5 Forslag til kommende verdensarvsområde

Områdets status:

Dette område er optaget på UNESCOs tentative liste i 2003, som et område, der muligvis kan blive verdensarvsområde i fremtiden. Denne status er senest bekræftet i foråret 2009. Området er optaget på den tentative liste med baggrund i kulturelle kriterier.

Beskrivelse af området:

Forslaget dækker et område på 10.210 kvadratkilometer mellem Kangerlussuaq og kysten. Området er delt i tre dele: Aasivissuit, Arnangarnup Qoorua (Paradisdalen) og kysten. Aasivissuit og Arnangarnup Qoorua har mange betydningsfulde kulturefterladenskaber fra sommerfangst, mens kysten har efterladenskaber fra vinterbopladser. Området omfatter en kulturhistorie på 4000 år, og efterladenskaberne består bl.a. af varder, teltringe og grave, specielt koncentreret omkring Aasivissuit samt Arnangarnup Qoorua.

10.6 Bilag 6 Reference liste

Johansen, P., Aastrup, P., Boertmann, D., Glahder, C., Johansen, K., Nymand, J., Rasmussen, L.M. & Tamstorf, M. 2008: *Aluminiumsmelter og vandkraft i det centrale Vestgrønland*. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. 110 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 664.

Christine Cuyler, pers.kommunikation.

Fredskild, B. 1996. *A phytogeographical study of the vascular plants of West Greenland (62°20'-74°00N)*. Meddr Grønland, Biosci. 45, 157 s.

Fotos: Carsten Egevang/ARC-PIC.COM

10.7 Bilag 7 Kontakt adresser

NNPAN

Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Grønlands Selvstyre

Indaleeqqap Aqq. 3

Postboks 1614

3900 Nuuk

Tlf.: (+299) 34 50 00

Fax: (+299) 32 52 86

nnpan@nanoq.gl

APNN

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Grønlands Selvstyre

Imaneq 4

Postboks 269

3900 Nuuk

Telefon: (+299) 34 50 00

Telefax: (+299) 32 47 04

apnn@nanoq.gl

Qeqqata Kommunua

Makkorsip Aqq. 2

Postboks 1014

3911 Sisimiut

Tlf: (+299) 70 21 00

Fax: (+299) 70 21 77

qeqqata@qeqqata.gl